

**RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN
DELEN VAN DE NOORDPOLDER TE VELD, MAATPOLDER
(EEMNES) EN OBJECT DE SLAAG IN DE POLDER
ZELDERT (HOUGLAND) IN 2007**

**Subgroep Avifauna
Dick A. Jonkers**

© Copyright 2007 - Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum.

**Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke
toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken**

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum

Hilversum, 2007

Uitgave: 165

SAMENVATTING

In de monitoringreeks waarbij de weidevogels van de Noordpolder te Veld, de Maatpolder en het object De Slaag in de Polder Zeldert zijn geïnventariseerd waren de resultaten wisselend. De stand van de Grutto nam af in alle drie gebieden. De lange droogteperiode voorafgaand aan en in de vestigingsperiode van deze soort is daarvoor verantwoordelijk. Kievit en Tureluur gingen vooruit en de Kempphaan verscheen opeens weer in de Maatpolder. De Zomertaling was in alle drie gebieden vertegenwoordigd. Verrassend was de toename van één paar naar vijf paren van de Veldleeuwerik in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder, die een gevolg kan zijn van de droge situatie. Ook de plotselinge aanwezigheid van enkele paren Graspiepers in De Slaag was bemoedigend.

Voor het eerst zijn nu, behalve de weidevogels ook alle andere broedvogels in het monitoringprogramma opgenomen. Hierdoor worden nu tegelijkertijd voortaan de broedvogelgegevens van de waaien- tevens aardkundig monument- vastgelegd. Opmerkelijke soorten daarin waren Blauwborst en Waterral.

INHOUD

blz.

SAMENVATTING

1.	INLEIDING	9
2.	OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER	9
3.	METHODE	9
4.	WEERSOMSTANDIGHEDEN	10
5.	RESULTATEN	10
5.1	Noordpolder te Veld en de Maatpolder	10
5.1.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	11
5.1.2	Waarnemingen van niet-broedvogels	11
5.2	Andere waarnemingen	13
5.3	De Slaag	14
5.3.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	15
5.3.2	Waarnemingen van niet-broedvogels	15
6.	DISCUSSIE	16
7.	TRENDS	17
8.	DANKWOORD	19

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

BIJLAGEN

1. INLEIDING

Dit verslag bevat de resultaten van de weidevogelinventarisatie die in 2007 is uitgevoerd in het natuurreservaat van Natuurmonumenten de Noordpolder te Veld, de Maatpolder (Eemnes) en het natuurreservaat De Slaag in de polder Zeldert (Hoogland). Hiermee wordt de serie broedvogelinventarisaties die in de afgelopen decennia in de Eempolders is gehouden verder uitgebouwd. Het is van groot belang deze monitoring in de toekomst voort te zetten, nu in de omgeving ook al weer veel jaren achtereen aan weidevogelbescherming en het sluiten van beheerovereenkomsten wordt gedaan. Voorts biedt dit ook mogelijkheden om de effecten van het toenemend aantal ganzen in de zomer te kunnen beoordelen.

2. OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER

De totale geïnventariseerde oppervlakte in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder besloeg 247 ha, inclusief het deel ten noorden van het fietspad tussen de Meentweg en de Noord Ervenweg.

Door de langdurig droogte -het had sinds half maar niet meer geregend- was het gebied bij de eerste inventarisaties gortdroog. Zeer veel percelen waren begroeid met ridderzuring. De situatie veranderd pas voor een deel nadat de begrazing met schapen en rundvee in de loop van mei op gang kwam.

De onderzochte oppervlakte van het object De Slaag was eveneens gelijk aan die van voorgaande jaren en bedroeg 70 ha. In dit gebied begint op enkele percelen in het centrale deel de pitrus op te rukken, waardoor de percelen waarop dit gebeurt ongeschikt worden voor weidevogels

3. METHODE

De werkwijze en interpretatie van de verzamelde gegevens zijn gelijk gebleven aan die van vanaf 2004 (zie hiervoor Beintema *et al.* 1995, Van Dijk 2004, Hustings *et al.* 1985).

De Noordpolder te Veld en de Maatpolder zijn op dezelfde dag in hun geheel geteld. Die gebeurde door twee personen, die in sommige delen vrijwel gelijk met elkaar op liepen of onafhankelijk van elkaar een deel inventariseerden. Het gebied ten noorden van het recreatiefietspad tussen de Meentweg en de Noord Ervenweg is meestal apart en altijd door één persoon bekeken. Van de Polder Zeldert is zoals gebruikelijk het object De Slaag geïnventariseerd en dit gebeurde overdag tijdens één ronde, waarbij een inventarisator het gebied vanaf de westgrens vanaf de dijk langs de Eem onderzocht en de ander dit gelijktijdig vanaf de weg bij de oostgrens deed. De inventarisatiedata en de bestede tijd zijn vermeld in tabel 1 en 2.

Inventarisatiedatum	Inventarisatieduur	Telgebied
11-04	330 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder
12-04	65 min.	NW deel Noordpolder te Veld
26-04	55 min.	NW deel Noordpolder te Veld
07-05	75 min.	Noordpolder te Veld
10-05	75 min.	NW deel Noordpolder te Veld
11-05	60 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder*
12-05	320 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder
23-05	330 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder
04-06	330 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder
05-06	60 min.	NW deel Noordpolder te Veld
07-07	125 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder**
07-07	75 min.	NW deel Noordpolder te Veld

Tabel 1. Inventarisatiedata, -duur en telgebieden in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder in 2007. * Avondinventarisatie voor Watersnip.** Ronde voor Meerkoeten.

Inventarisatiedatum	Inventarisatieduur
11-04	120 min.
25-04	120 min.
07-05	120 min.
23-05	120 min.
05-06	120 min.
15-06	120 min.

Tabel 2. Inventarisatiedata en -duur in het object De Slaag in 2007.

4. WEERSOMSTANDIGHEDEN

Gedurende de meeste inventarisaties was het droog, maar op 7 mei viel er geregeld wat motregen en 12 mei regenbuien. De temperaturen waren soms hoog, zoals op 11 april toen het 29 °C werd.

5. RESULTATEN

5.1 Noordpolder te Veld en de Maatpolder

Vergeleken met 2006 is het aantal soorten met drie nieuwe uitgebreid. Nieuwkomers in 2007 waren Waterral, Blauwborst, Rietzanger en Zwarte Kraai. Soorten die in 2006 nog wel aanwezig waren, maar nu ontbraken zijn Kolgans, Smient en Kluut. Eerstgenoemde soort was wel het hele seizoen aanwezig, maar heeft niet gebroed. In tegenstelling tot andere jaren zijn nu wel alle soorten geïnventariseerd en dit zal ook in de toekomst blijven gebeuren. Opmerkelijk is dat op plaatsen waar zich voordurend groepen Grauwe Ganzen ophielden

weinig territoria van Grutto's voorkwamen. Dat was in de Noordpolder te Veld tussen de Noord Ervenweg en de zomerdijk en in het zuidwestelijk deel bij de Noord Ervenweg. Door de aanwezigheid van de groepen ganzen en de daaruit voortvloeiende korte vegetatie krijgen zij geen kans zich te vestigen. Kieviten die een voorkeur hebben voor kort gras hebben daar geen last van evenmin als Tureluurs die zich wat liever in de omgeving van de slootrand ophouden. Het onderzocht gebied herbergde acht soorten van de Rode lijst (Tabel 3).

Nederlandse naam	Kwetsbaar	Gevoelig	Ernstig bedreigd
Zomertaling	X		
Slobeend	X		
Grutto	X		
Tureluur	X		
Kemphaan			X
Veldleeuwerik		X	
Gele Kwikstaart		X	
Graspieper		X	

Tabel 3. Soorten van de Rode lijst die in 2007 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder broedden.

5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn nu wel alle in het reservaat voorkomende soorten geïnventariseerd. 27 broedvogelsoorten hadden zich gevestigd in bovengenoemde polders en dat zijn er drie meer dan in 2006 (Bijlage 1). In 2005 waren dat er nog maar achttien, maar toen zijn Kleine Karekiet en Rietzanger niet onderzocht. Kolgans, Smient en Kluut ontbraken dit jaar. Vier soorten broedden voorheen nog niet in het reservaat, namelijk Waterral, Blauwborst, Rietzanger en Zwarte Kraai.

Fuut Evenals in het voorgaande jaar broedde deze soort alleen in de waaien.

Wilde Eend 38 paar. Nadat de stand in 2006 al licht was gestegen, verdubbelde het aantal paren dit jaar. Voor deze stijging is geen verklaring te geven.

Krakeend 29 paar. Bij de Krakeend daarentegen was nog geen derde van het aantal paren van het vorige jaar aanwezig.

Slobeend 17 paar. Met dit aantal paren bleef de Slobeend op hetzelfde niveau als in 2005 en 2006.

Zomertaling Het lijkt erop dat de soort vaste grond onder de voeten heeft gekregen, want evenals in 2006 waren er weer broedparen.

Grauwe Gans De stijging van 6 paar in 2006 naar 15 paar geeft aan dat de populatie zich nog steeds in een stijgende lijn bevindt. Tijdens de eerste inventarisatieronde op 11 april zijn al verscheiden paren met jongen gezien die zich door de graslanden op weg naar het Eemmeer begaven.

Waterhoen 3 paren. De waaien waren het domein van de Waterhoentjes.

Meerkoet 71 paar. Het aantal paren blijft, sinds voor deze soort naast de normale kartering ook nog een extra telronde is uitgevoerd, stabiel met in 2007 eenzelfde aantal als in 2006.

Waterral 1 paar. Voor het eerst is en territorium van een Waterral vastgesteld. Dit bevond zich in een waai bij de zomerdijk.

Grutto 112 paar. De stand van de Grutto was door de aanhoudende droogte aanmerkelijk lager dan in de jaren ervoor. Er waren bij de eerste rondes weinig exemplaren aanwezig die een territorium bezetten. Uit een terugmelding bleek dat een geringde Grutto die Nederland was gezien nog tijdens het broedseizoen was teruggekeerd naar Afrika.

Scholekster 9 paar. De afgelopen jaren schommelde de stand van 7-9 paren en de populatie is dus vrijwel constant. Het gaat echter elders in Nederland slecht met de Scholekster. De stand is zo sterk teruggelopen dat de achteruitgang die van de Veldleeuwerik voorbij dreigt te gaan. Het jaar 2008 is daarom uitgeroepen tot het jaar van de Scholekster met speciale aandacht voor deze soort. Ook in de daarop volgende jaren zal in het gericht onderzoek aan deze soort worden verricht.

Kievit 147 paar. De Kievit herstelde zich weer en kwam op het peil van 2005. Net als bij de andere primaire weidevogelsoorten schommelt de stand sinds een aantal jaren

Tureluur 32 paar. Hetzelfde gaat op voor de Tureluur.

Kemphaan 3 paar. Langzaam maar zeker lijkt het aantal paren Kemphanen vooruit te gaan.

Veldleeuwerik 5 paar. Dit jaar steeg de stand van één paar in 2006 naar vijf paren. Als droogtevogel kan deze soort baat hebben gehad bij de droge periode.

Gele Kwikstaart 2 paar. De paren vestigden zich dit jaar laat en dit gebeurde net als in voorgaande jaren weer in het oostelijk deel van de Maatpolder.

Blauwborst 2 paar. Deze nieuwkomer vestigde zijn territoria in de waaien met opschietende boompjes bij de zomerdijk. In de rietstroken langs het Eemmeer is hij al jaren achtereen broedvogel.

Kleine Karekiet 12 paar. Voor het eerst is nu ook deze soort geïnventariseerd. De waaien vormden hun broedgebied.

Rietzanger 1 paar. In voorgaande jaren ontbrak de Rietzanger.

Rietgors 14 paar. Ook van deze soort zijn voor het eerst alle territoria vastgelegd.

Zwarte Kraai 1 paar. Het nest van deze soort bevond zich in een boom op de zomerdijk. Nog tijdens het broedseizoen was het nest verwijderd door activiteiten van jachtgerechtigden die voor predatie vreesden.

5.1.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver Regelmatig zwommen enkele exemplaren in de plas van de voormalige eendenkooi. Af en toe was dit in de waaien het geval of zwom er een exemplaar in wateren die breed en diep genoeg waren.

Blauwe Reiger De polders vormen een foerageergebied voor broedvogels en hun jongen uit het Valse Bos. Het hoogste aantal dat tijdens een inventarisatieronde is aangetroffen bedroeg 15 exemplaren

Grote Zilverreiger Deze soort was op de volgende data aanwezig: 11 april 1 ex.; 7 mei 1 ex.; 10 mei 3 ex. en 23 mei 5 ex.

Lepelaar Regelmatig zijn foeragerende Lepelaars in het gebied aangetroffen. Het gaat om de volgende waarnemingen: 25-04 2 ex.; 10-5 2 ex.; 12-05 1 ex.; 3-05 2 ex. en 15-06 1 ex. De

dichtstbijzijnde broedplaats bevindt zich in de Oostvaardersplassen, hemelsbreed een afstand van 25 km.

Grauwe Gans Tijdens alle rondes bevonden zich wel kleine groepjes van deze soort in het gebied. In het zuidwestelijk deel van het gebied waren dat er tot ver in het broedseizoen vele tientallen. Net buiten het gebied in het noorden en ten westen van de Noord Ervenweg was het effect van hun graasgedrag goed merkbaar. Op drie percelen waren op 26 april nog drie groepen van respectievelijk 100, 24 en 15 exemplaren aanwezig. Plaatselijk waren kaal gevreten plekken duidelijk te onderscheiden.

Kolgans Een paar scharrelde op 23 mei in de Maatpolder rond. Dat was in de omgeving van de plaats waar zich in 2006 een nest bevond. Op 4 juni zijn ze daar nog een keer gezien

Nijlgans Op 4 juni was een groep van 67 Nijlganzen aanwezig; op 15 juni waren dit er 34.

Wintertaling De waarneming van een groep van 28 Wintertalingen op 4 juni is opmerkelijk vroeg.

Kuifeend Meestal waren wel enkele Kuifeenden aanwezig in de plas van de eendenkooi.

Grauwe Gans Het aantal Grauwe Ganzen dat zich in het gebied ophield was beduidend minder dan in 2006 en ook de groeps grootte was kleiner. Het maximumaantal was 78 op 11 april.

Buizerd Regelmatig zijn een of meer exemplaren waargenomen. Hun nesten bevinden zich in de Noordpolder te Veen..

Bruine Kiekendief De oudervogels van het nest in de rietzoom bij het Eemmeer ondernamen frequent voedseltochten naar de polders.

Slechtvalk Op 11 april is nog een jagent exemplaar gesignalcerd.

Boomvalk Een jagent exemplaar was op 15 juni aanwezig.

Fazant Een roepend exemplaar is op 23 mei gehoord aan de noordzijde van het gebied.

Kievit Een groep van 32 nog niet broedende Kieviten zwierf op 25 april rond.

Watersnip Van deze soort vlogen op de volgende data exemplaren boven het gebied: op 11-04 1 ex; op 09-05 5 ex.; op 12-05 2 ex. en op 04-06 2 ex. Er is nooit baltsgedrag geconstateerd. Een speciale avondronde op 11 mei leverde geen enkele Watersnip op.

Goudplevier Een late groep van 20 exemplaren was op 25 april nog aanwezig.

Regenwulp Twee exemplaren vlogen over op 25 april.

Bontbekplevier Buiten het reservaat bevonden zich enkele broedparen. Het is niet onwaarschijnlijk dat de waarnemingen van een Bontbekplevier op 7 mei en 4 juni betrekking hebben op exemplaren van deze broedvogels.

Kleine Plevier Een foeragerend exemplaar op 26 april.

Witgat Vier exemplaren vlogen op 11 april uit het gebied op.

Bosruiter Kennelijk was de steltloper trek dit jaar al vroeg begonnen, want op 15 juni was al een groepje van zes Bosruiters aanwezig.

Oeverloper Op 12 mei was nog een exemplaar aanwezig en al op 15 juni is opnieuw een Oeverloper in het gebied waargenomen.

Zwarte Ruiter Zowel op 12 april, 25 als op 26 april is een exemplaar gezien.

Kemphaan De enige waarneming van een Kemphaan dateert van 9 mei.

Visdief Twee foeragerende Visdieven hingen op 7 mei boven de waaien.

Tapuit Een exemplaar op 7 en 9 mei.

Fitis Een zingende Fitis is op 4 juni waargenomen zittend op en forse ridderzuring middenin het reservaat. De afstand tot het dichtstbijzijnde biotoop voor Fitissen bedroeg enkele honderden meters.

Kneu Twee exemplaren vlogen op 23 mei over.

Ringmus Een groepje van 15 exemplaren scharrelde op 15 juni rond.

Zwarte Kraai Er is slechts een waarneming van vier rondzwervende exemplaren van deze soort.

5.2 Andere waarnemingen

Wezel Op 7 juli stak een exemplaar de Noord Ervenweg over.

Hermelijn Belaagd door weidevogels rende op 7 mei in de Noordpolder te Veld een Hermelijn door het terrein. Een hermelijn met een jonge weidevogel in zijn bek stak op 19 april 350 m oostelijk van de zomerdijk (buiten het gebied van Natuurmonumenten) op de afslag Nieuwe Maatweg de weg over.

Haas Vrijwel elke inventarisatieronde zijn er hazen gezien. Soms waren dat er twee of drie, maar ook meer, met als maximum was negen op 9 mei.

Veldmuis Al in het vroege voorjaar werd duidelijk dat het een topjaar voor veldmuizen zou worden en dat bleek inderdaad het geval te zijn. Na het broedseizoen, toen de derde generatie was geboren, waren tot het eind van het jaar de graslanden bezaaid met loopsporen en holletjes.

Brasem In de meest zuidelijke waai van de zomerdijk zwom op 25 april een brasem.

Snoek Een exemplaar van zeker 50 cm zwom op 4 juni in een brede sloot in de Maatpolder.

Roodwangschildpad In de meest noordoostelijke waai boven de zomerdijk lag op 25 april een Roodwangschildpad te zonnen.

5.3 De Slaag

In 2007 vestigden net als in 2005 zestien soorten broedvogelsoorten; in 2006 waren dat er nog twintig (Bijlage 2). Vijf daarvan staan vermeld op de Rode lijst ((Tabel 4). Vergeleken met 2007 en 2005 vestigde de Graspieper zich als nieuwe soort. De Fuut was wel aanwezig, maar kwam niet tot een vestiging. Wintertaling, Kleine Plevier, Watersnip en Veldleeuwerik verdwenen. Het nut van monitoring blijkt uit het feit dat sommige soorten soms een of meer jaren aanwezig, dan wel afwezig zijn.

Nederlandse naam	Kwetsbaar	Gevoelig
Slobeend	X	
Zomertaling	X	
Grutto	X	
Tureluur	X	
Graspieper		X

Tabel 4. Soorten van de Rode lijst die in 2007 in De Slaag broedden.

5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Meerkoet 19 paar. Het aantal paren van de Meerkoet blijft, sinds deze soort ook meegeteld wordt, rond hetzelfde aantal hangen.

Scholekster 7 paar. Nadat in 2006 10 paren waren vastgesteld, leek het erop dat deze soort iets in de lift zat. Dit jaar echter waren er net als in 2005 7 paren aanwezig. Een ervan had zijn nest in een knotwilg bij de grote waterplas.

Kievit 71 paar. De stand van de Kievit vertoont pieken en dalen. Dit jaar waren er 19 paren minder dan in 2006.

Grutto 46 paar. Ook bij de Grutto zijn er ups en downs, met dit jaar weer een daling t.o.v. het vorige jaar.

Tureluur 22 paar. Deze soort is de enige van de primaire weidevogelsoorten die de afgelopen drie jaar en lichte stijging vertoonde.

Graspieper 5 paar. Een verassing was dit jaar de ontwikkeling bij de Graspieper, die opeens met vijf paren aanwezig was. De territoria bevonden zich alle aan de westzijde in de omgeving van de Krachtwijkerweg.

5.3.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aan de westzijde tegen de Eem bevindt zich een waai die frequent wordt gebruikt door diverse soorten vogels. Vooral ganzen, eenden en steltlopers maken er graag gebruik van. Ook is er een deel van het gebied dat tot ver in mei plas dras staat. Dit oefent niet alleen aantrekkingskracht uit op doortrekkende steltlopers en eenden, maar ook op broedvogels.

Fuut Van deze soort was altijd een paar op de plas aanwezig, maar er zijn nooit jongen gezien.

Aalscholver Zoals ieder jaar hielden zich bij elke ronde weer Aalscholvers bij de waterplas in het gebied op. Het maximum was 19 exemplaren op 11 april.

Blauwe Reiger Er is alleen op 25 april een exemplaar gezien en op 23 mei nog een.

Lepelaar Op vijf data foerageerden Lepelaars in het gebied: 11-04 2 ex.; 25-04 1 ex.; 07-05 2 ex.; 23-05 1 ex. en 05-06 2 ex.

Kuifeend Evenals in voorgaande jaren hield soort zich vaak op in de grote waterplas. Het maximum was 16 exemplaren op 5 mei.

Grauwe Gans De volgende gegevens zijn vastgelegd: 11-04 15 ex.; 07-05 24 ex.; 05-06 82 ex. en 15-06 122 ex.

Canadese Gans Van de niet-broedende aanwezige Canadese Ganzen zijn genoteerd: 11-04 15 ex.; 07-05 50 ex.; 23-05 58 ex. en 05-06 29 ex.

Indische Strepengans Op 23 mei is een exemplaar van deze exotische soort waargenomen.

Brandgans Hiervan zijn gezien op: 11-04 17 ex.; 7 mei 14 ex.; 23 mei 18 ex.; en 5 juni 24 ex.

Nijlgans Af en toe zat er een groepje in het gebied. Op 25 april was dat een paar en op 23 mei was dat een groep van 16 exemplaren.

Knobbelzwaan Soms zwommen of foerageerden Knobbelzwanen in het gebied of op de plas, waarbij het om 6-8 exemplaren ging.

Havik Op 25 april was een volwassen vogel aan het jagen. Er wordt jaarlijks op het nabij liggende Coelhorst gebroed.

Meerkoet De plas was het verzamelpunt voor Meerkoeten. Het maximum aantal was 30 exemplaren op 11 april. Op de overige data waren er meestal 8-10.

Scholekster Op de soos van deze soort bij de plas rustten op 11 april 24 Scholeksters. Op de andere data waren meestal enkele exemplaren van de paren die in de omgeving broedden aanwezig.

Bontbekplevier Er is alleen op 15 juni een foeragerend exemplaar waargenomen.

Zwarte Ruiter Een foeragerend exemplaar is gesignaleerd op 11 april. Op 23 mei was er ook een aanwezig.

Koekoek De enige waarneming dateert van 15 juni, toen twee exemplaren overvlogen.

Boerenzwaluw De plas fungeerde als jachtgebied voor paren uit de omgeving.

Huiszwaluw Hoewel er op een paar honderd meter afstand aan het gemaaltje bij de noordzijde van het gebied een kolonie van 13 paren was, zijn er alleen foeragerende Huiszwaluwen gesignaleerd bij het inventariseren op 15 juni.

Kauw Af en toe waren groepen aanwezig van deze in Baarn broedende soort. Op 25 april waren dit 35 exemplaren en op 23 mei 30 exemplaren.

Zwarte Kraai Er zijn drie waarnemingen: 2 exemplaren op 11 april, 8 exemplaren op 25 april en twee exemplaren op 23 mei.

6. DISCUSSIE

Dat territoriakartering een betrouwbare indicatie geeft van hoe de weidevogelstand ervoor staat is in voorgaande rapporten al enkele keren betoogd. Ook is aangegeven dat de enige echt betrouwbare methode voor het inventariseren van weidevogels bestaat uit het systematisch afzoeken van percelen wanneer het gras nog kort is. Aan de hand van het aantal paren dat met territoriumkartering was vastgesteld, vergeleken met het aantal gevonden nesten door systematisch te zoeken, is dit toen aangetoond. Een andere soort vergelijking is die, waarbij van vier rondes het maximum aantal paren dat volgens de jaarlijkse telmethode vanaf de randen van het gebied is vastgesteld wordt bepaald als uiteindelijk aantal broedparen. Bij Grutto en Tureluur is op twee data voor een alarmtelling het hele gebied systematisch doorkruist (Tabel 5).

Weeknummer		15	17	19	21	23	Max.
Scholekster: paren, territoriaal, nestig, alarmerend		5	5	4	8	7	8
Kievit: paren, territoriaal, nestig, alarmerend		185	175	120	n.v.t.	n.v.t.	185
Grutto alarmtelling in gebied				192		109	192
paren, territoriaal, nestig, alarmerend	territoria	86	102	109	138	n.v.t.	138
Tureluur alarmtelling in gebied				66		54	54
paren, territoriaal, nestig, alarmerend		22	46	39	14	n.v.t.	46

Tabel 5. Vergelijking van het aantal vastgestelde paren met de territoriummethode en die van de alarmtelling.

Bij de Scholekster Komt het aantal paren dicht in de buurt van het uiteindelijk vastgestelde, maar bij de Kievit blijken er uiteindelijk veel minder (147) over te blijven die voldeden na de criteria van de territoriummethode. Hetzelfde gaat op voor de Grutto (112), waarvan het aantal territoria bijna 18% lager uitkwam; bij de Tureluur was dat 70%. Wanneer de alarmtellingen (Nijland & van Paassen 2007) als maat genomen zouden worden, zouden er 39% meer Grutto's een of meer jongen hebben grootgebracht dan er volgens de territoriummethode gebroed zouden hebben. Voor de Tureluur zou dat 17% hebben bedragen. Het is echter niet na te gaan in hoeverre paren met jongen uit omliggende terreinen het gebied binnen zijn gelopen. Bij de Kievit is een alarmtelling onuitvoerbaar.

Ook uit bovenstaande oefening wordt duidelijk dat voor het bepalen van het juiste aantal het zoeken van nesten de beste methode is. Omdat de monitoring al sinds jaren op dezelfde wijze wordt uitgevoerd en in ieder geval een indicatie geeft van vooruitgang, gelijk blijven of achteruitgang blijft deze methode gehandhaafd. Het zoeken van nesten in een zo groot gebied zou trouwens ook onuitvoerbaar zijn en bovendien een te grote verstoring met zich meebrengen

7. TRENDS

De resultaten van 2007 zijn vermeld in de tabellen 6 en 7. Die uit de periode 1973-2002 zijn niet met elkaar vergelijkbaar. De gestandaardiseerde methode wordt pas sinds 1989 gehanteerd. Bovendien is er met ingang van 2004 een constante factor bij de inventarisators, waarvan er één al die jaren hetzelfde is gebleven. De in 1979 aanmerkelijk lagere aantallen hebben waarschijnlijk te maken met het effect van de zeer strenge winter in 1978/1979. Vanaf 1989 is merkbaar, dat al de aantallen paren duidelijk zijn toegenomen, maar soms ook redelijk sterk fluctueren. Daarbij treden ook verschillen per terrein op. De afname van de Grutto in beide geïnventariseerde terreinen valt daarbij op. Meestal is er geen verklaring te geven, maar in 2007 waren de graslanden zeer lang erg droog in het broedseizoen en verdwenen veel paren na hun aankomst. Toen de situatie verbeterde keerden paren weer terug.

Soort	1973	1979	1989	2002	2004	2005	2006	2007
Kievit	41	11	97	126	150	145	112	147
Grutto	51	39	68	115	146	126	126	112
Tureluur	11	11	19	35	33	34	20	32
Kemphaan	0	0	0	2	1	0	0	2
Watersnip	6	2	0	1	1	0	0	0

Tabel 6. Trends van enkele soorten weidevogels in de Noordpolder te Veen/Maatpolder van 1979-2007.

Soort	1973	1979	1989	2002	2004	2005	2006	2007
Kievit	55	7	20	47	142	66	90	71
Grutto	68	12	23	69	63	47	61	46
Tureluur	27	5	6	12	17	16	17	22
Kemphaan	42	0	0	0	0	0	0	0
Watersnip	27	1	1	0	1	0	2	0

Tabel 7. Trends van enkele soorten weidevogels in het object De Slaag van 1979-2007.

8. DANKWOORD

Hartelijk dank aan beheerder Jan Roodhart, die evenals in het voorgaande jaar hulp bood bij het voorbereiden en uitvoeren van de inventarisaties en opnieuw bereid was de stippenkaarten van de territoria te vervaardigen.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Beintema, A. J., O. Moedt & D. Ellinger 1995. Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. Schuyt & Co, Haarlem.
- Dijk, A. J. van 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project SOVON. (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Hustings, M.H.F., R.G.M. Kwak, P.F.M. Opdam & M.J.S.M. Reijnen (eindredactie) 1985. Natuurbeheer in Nederland. Deel 3. Vogelinventarisatie. Pudoc /Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Wageningen/Zeist.
- Jonkers, D.A. 2006. Resultaten van weidevogelinventarisaties in delen van de Noordpolder te veld, Maatpolder en object De Slaag (Hoogland) in 2006. Uitgave 158. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Nijland, F. & A. van Paassen 2007. Instructie Alarmtellingen; tellingen van paren en gezinnen van Scholekster, Kievit, Grutto, Tureluur en Wulp. Landschapbeheer Nederland/ Publicatie 27. Bureau N, Utrecht/Leeuwarden.

Bijlage 1. Broedvogelsoorten en territoria in 2007 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder

Soort	Aantal in 2007 (2006)
Fuut	3 (2)
Wilde Eend	38 (18)
Smient	0 (2)
Krakeend	10 (29)
Slobeend	15 (17)
Zomertaling	3 (2)
Kuifeend	2 (5)
Bergeend	3 (4)
Canadese Gans	3 (4)
Grauwe Gans	15 (6)
Kolgans	0 (1)
Knobbelzwaan	5 (1)
Waterhoen	3 (2)
Waterral	1 (0)
Meerkoet	71 (71)
Scholekster	9 (7)
Kievit	147 (112)
Grutto	112 (126)
Tureluur	32 (20)
Kemphaan	3 (2)
Kluut	0 (1)
Veldleeuwerik	5 (1)
Graspieper	7 (5)
Gele Kwikstaart	2 (3)
Witte Kwikstaart	5 (0)
Kleine Karekiet	12 (?)
Blauwborst	2 (0)
Rietzanger	1 (?)
Rietgors	14 (?)
Zwarte Kraai	1 (0)

Bijlage 2. Broedvogelsoorten en territoria in object De Slaag in 2007

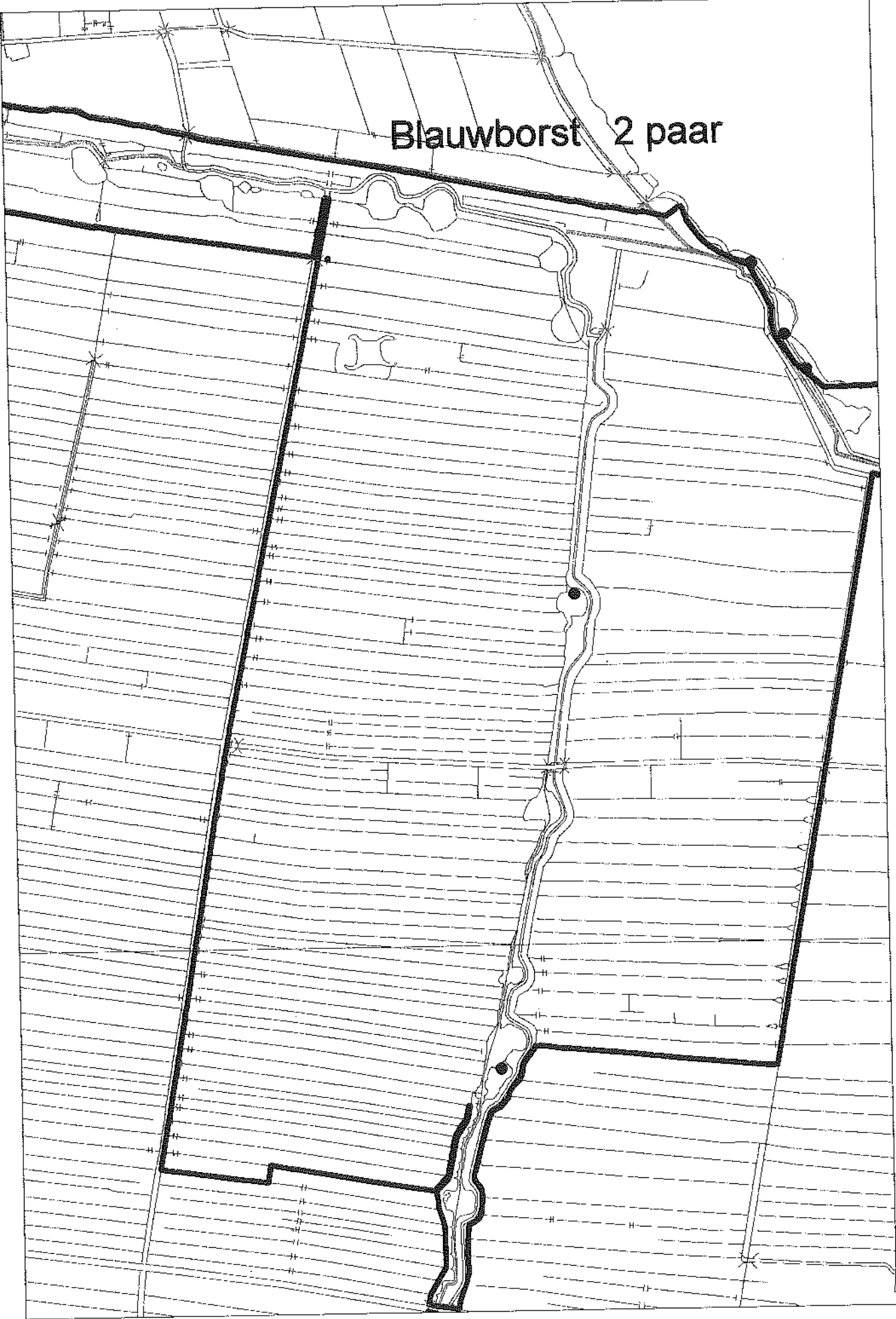
Soort	Aantal territoria in 2007 (2006)
Fuut	0 (1)
Bergeend	4 (4)
Grauwe Gans	1 (5)
Canadese Gans	4 (5)
Brandgans	6 (3)
Knobbelzwaan	1 (1)
Krakeend	2 (2)
Wilde Eend	16 (13)
Zomertaling	1 (1)
Wintertaling	0 (1)
Slobeend	7 (7)
Kuifeend	4 (2)
Mcerkoet	19 (19)
Scholkster	7 (10)
Kleine Plevier	0 (2)
Kievit	71 (90)
Watersnip	0 (2)
Grutto	46 (61)
Turduur	22 (17)
Veldleeuwerik	0 (1)
Graspieper	5 (0)

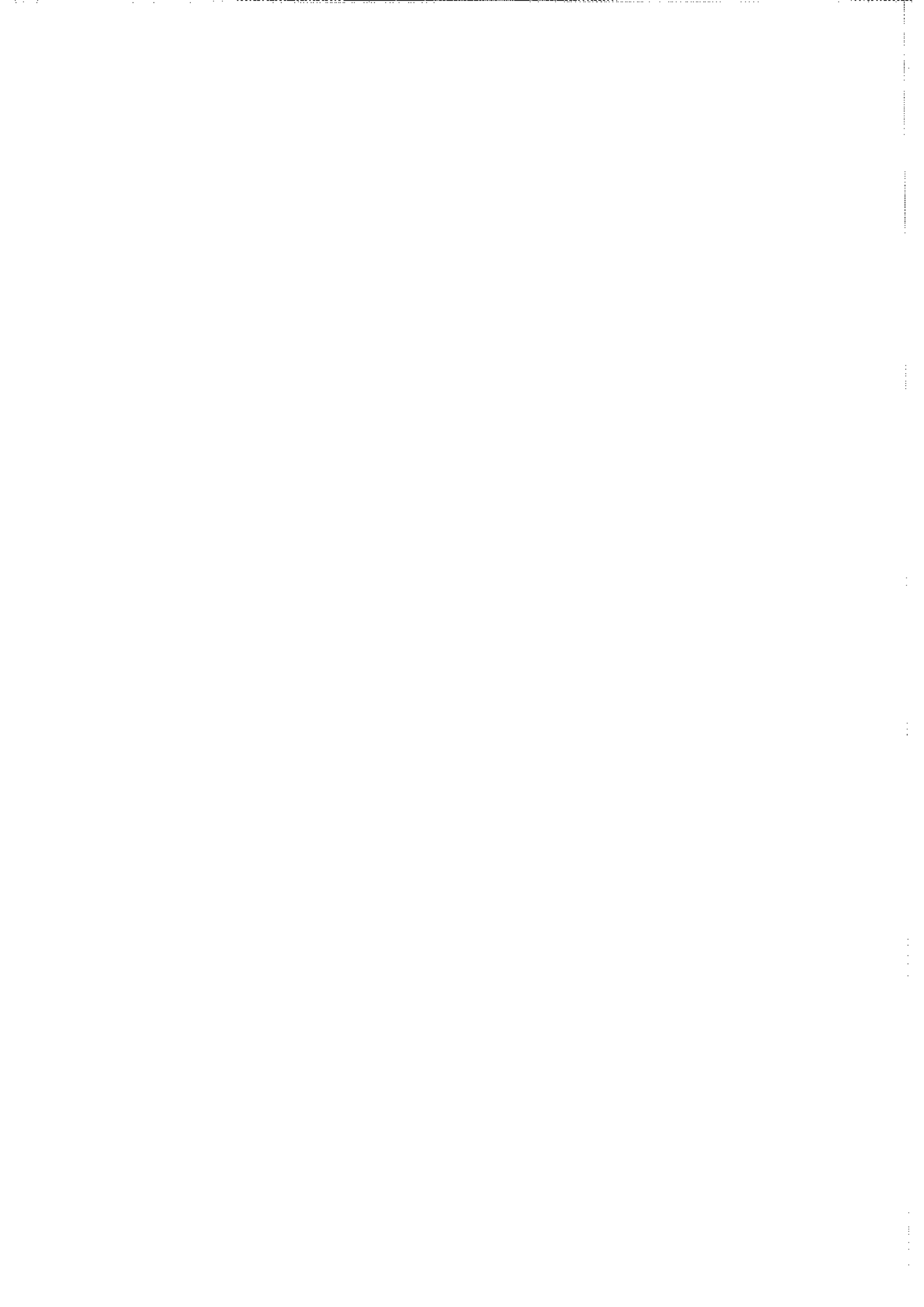
**Bijlage 3. Territoriakaarten van de broedvogels in de Noordpolder te
Veld/Maatpolder en het object De Slaag in 2007**

Bergeend 3 paar

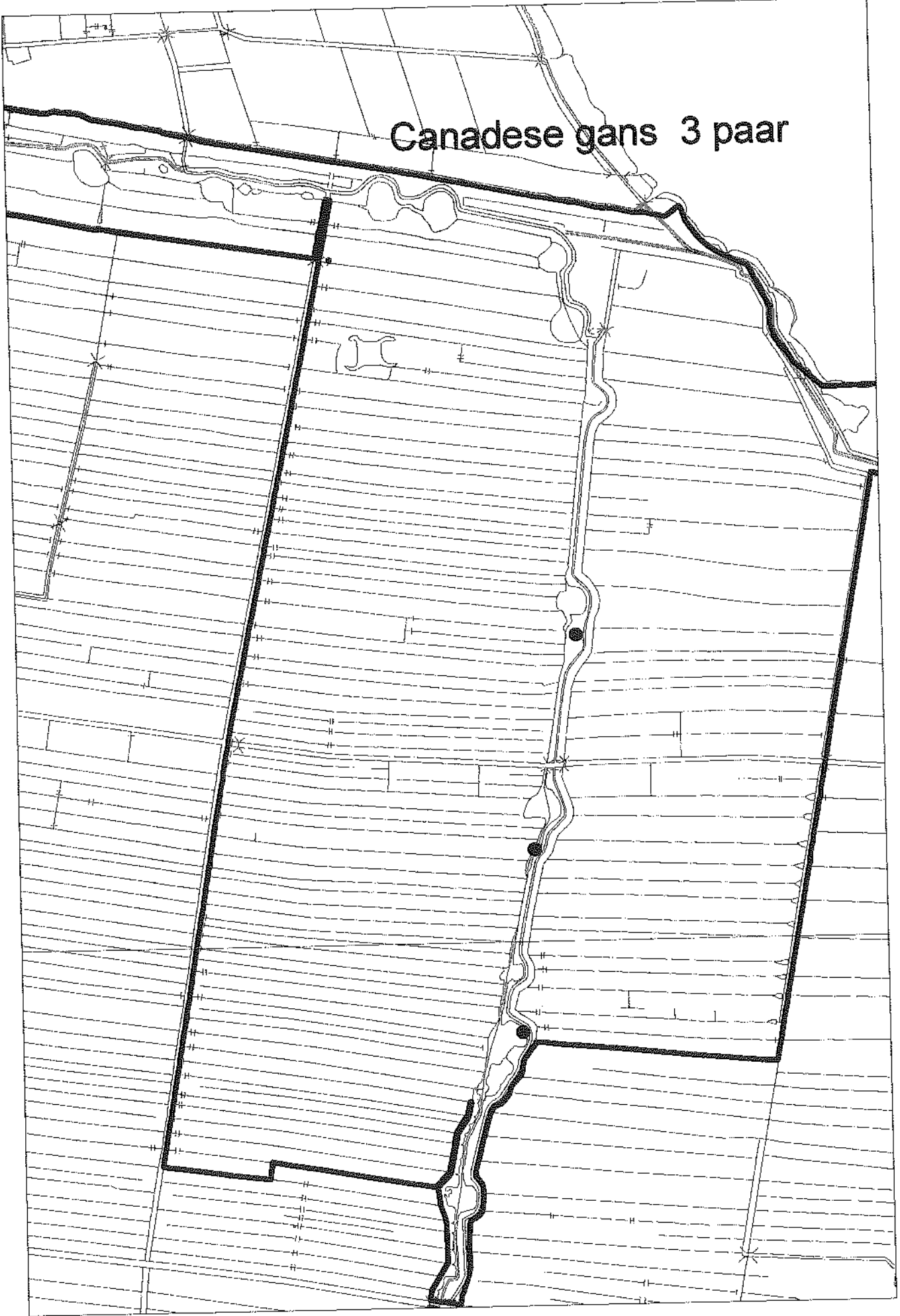

Blauwborst 2 paar

Canadese gans 3 paar

Fuut 3 paar

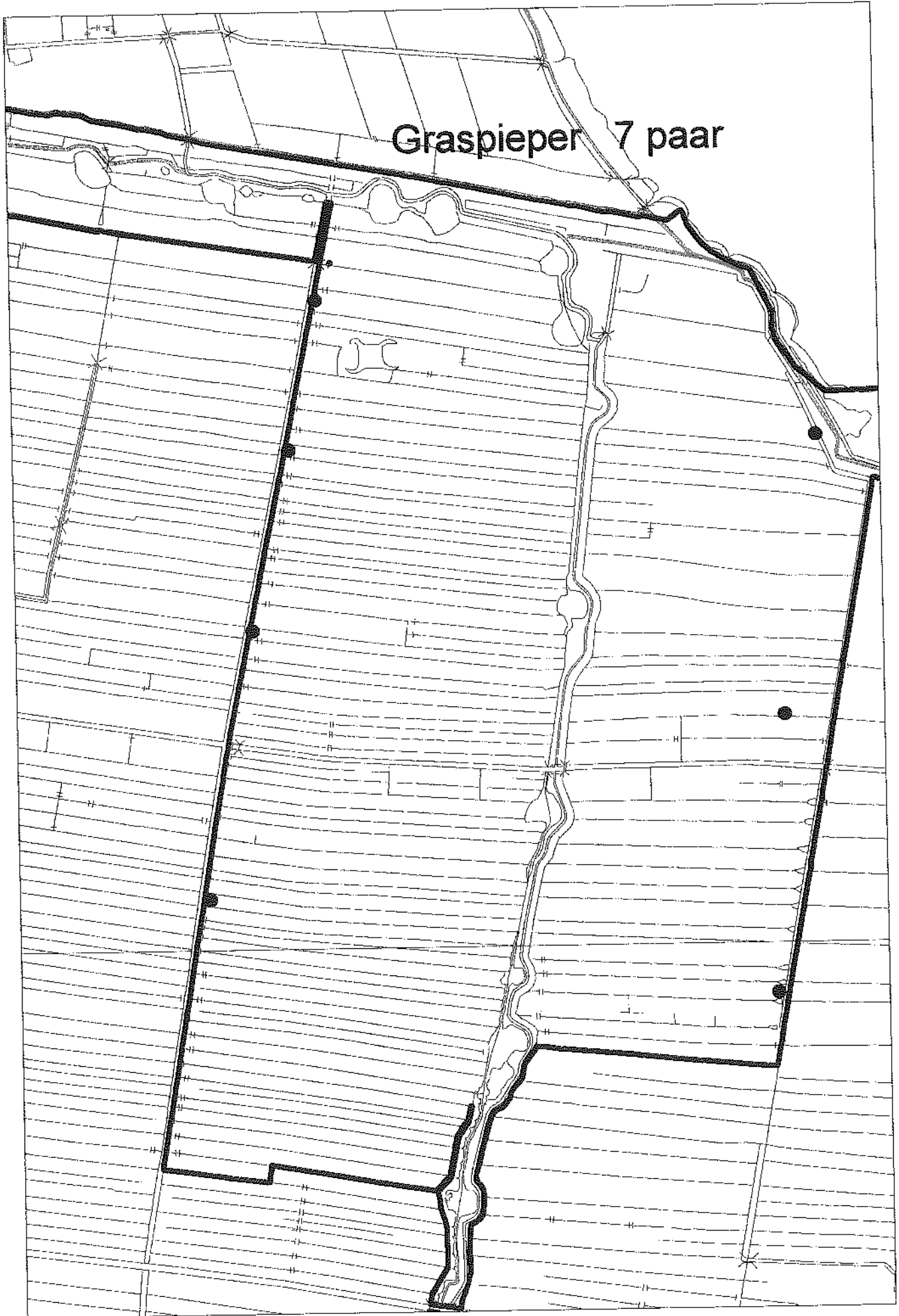

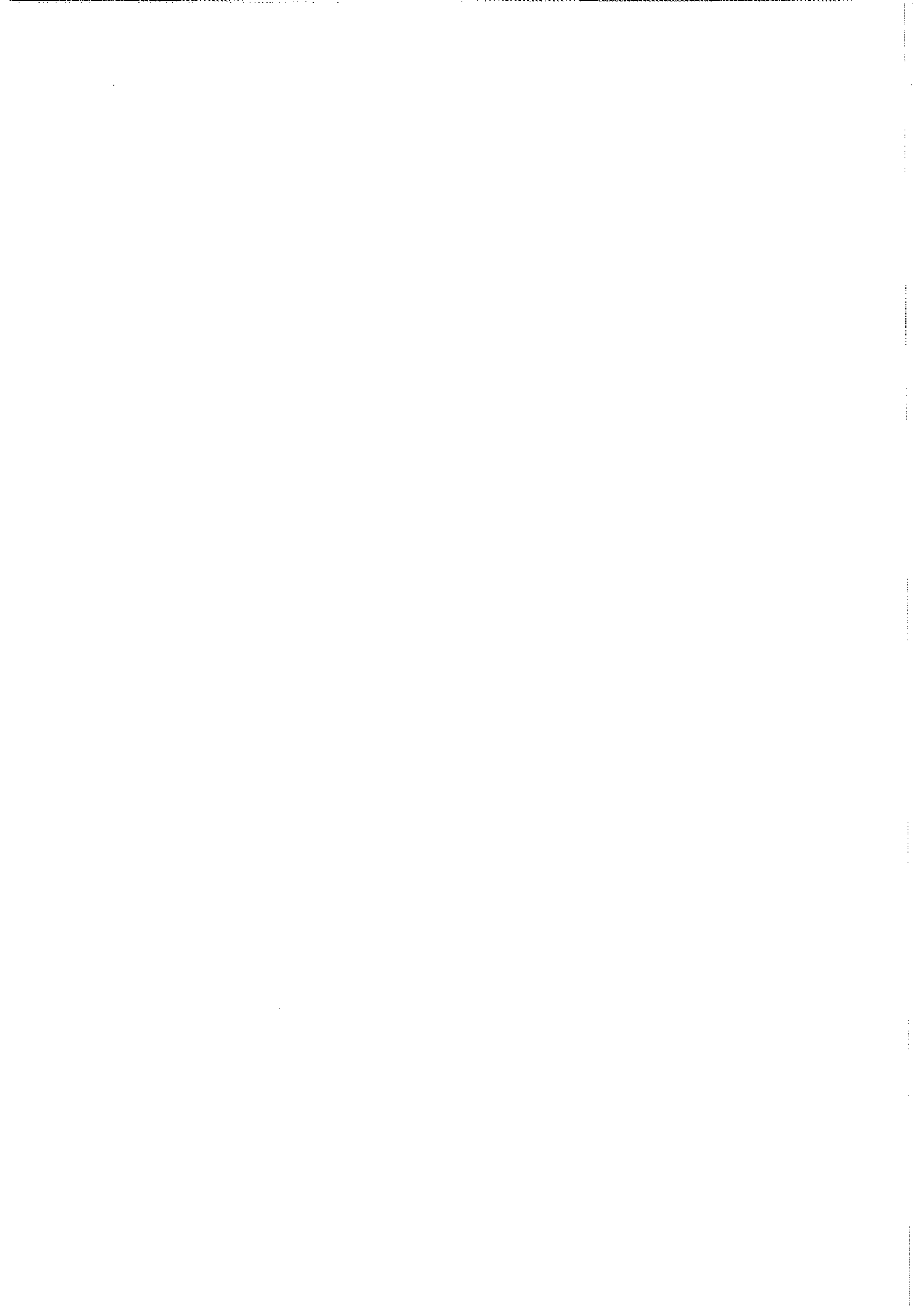
Gele kwikstaart 2 paar

Graspieper 7 paar

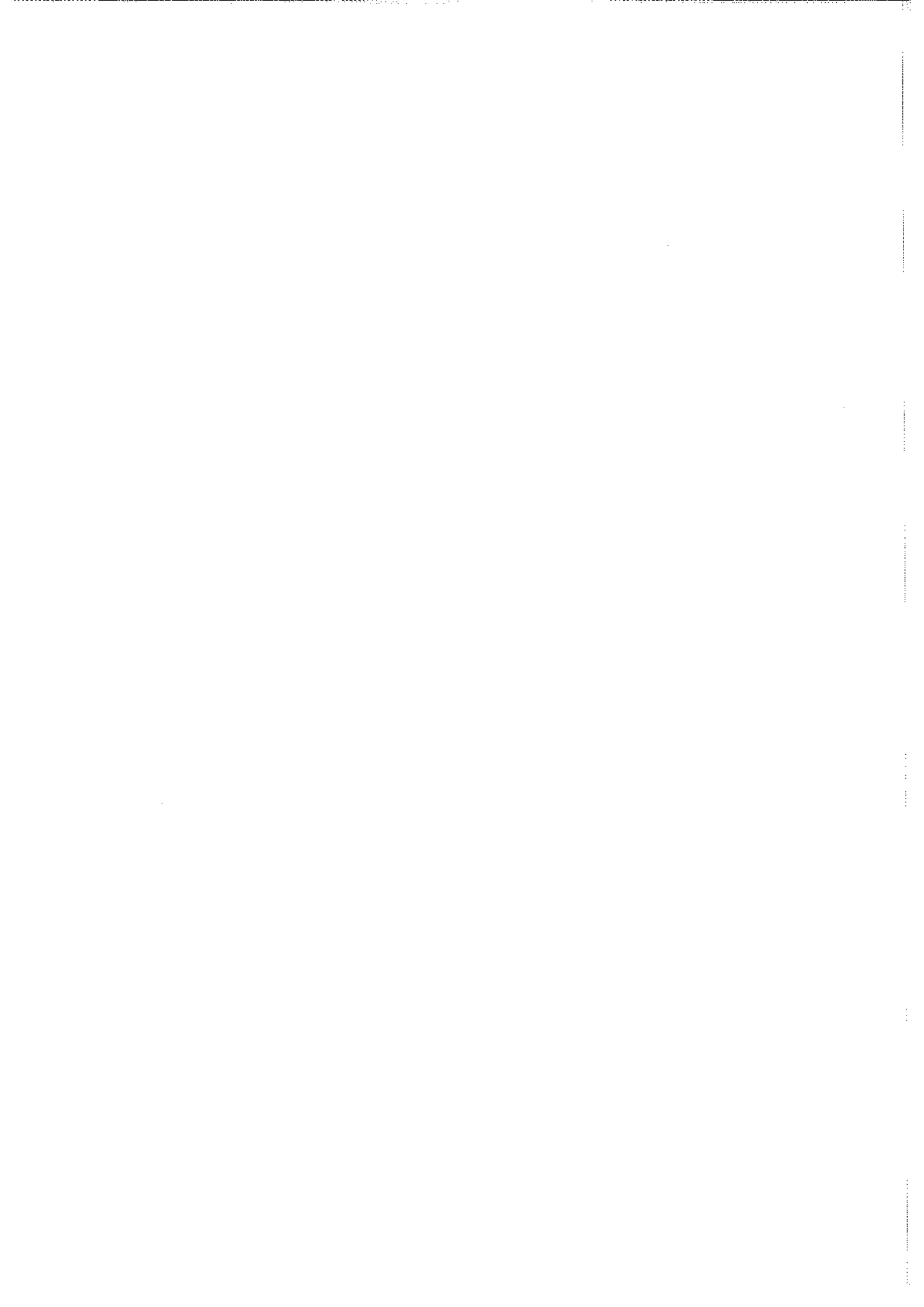
Grauwe gans 15 paar

Grutto 112 paar

Kemphaan 3 paar

Kievit 147 paar

Kleine karekiet 12 paar

Knobbelzwaan 5 paar

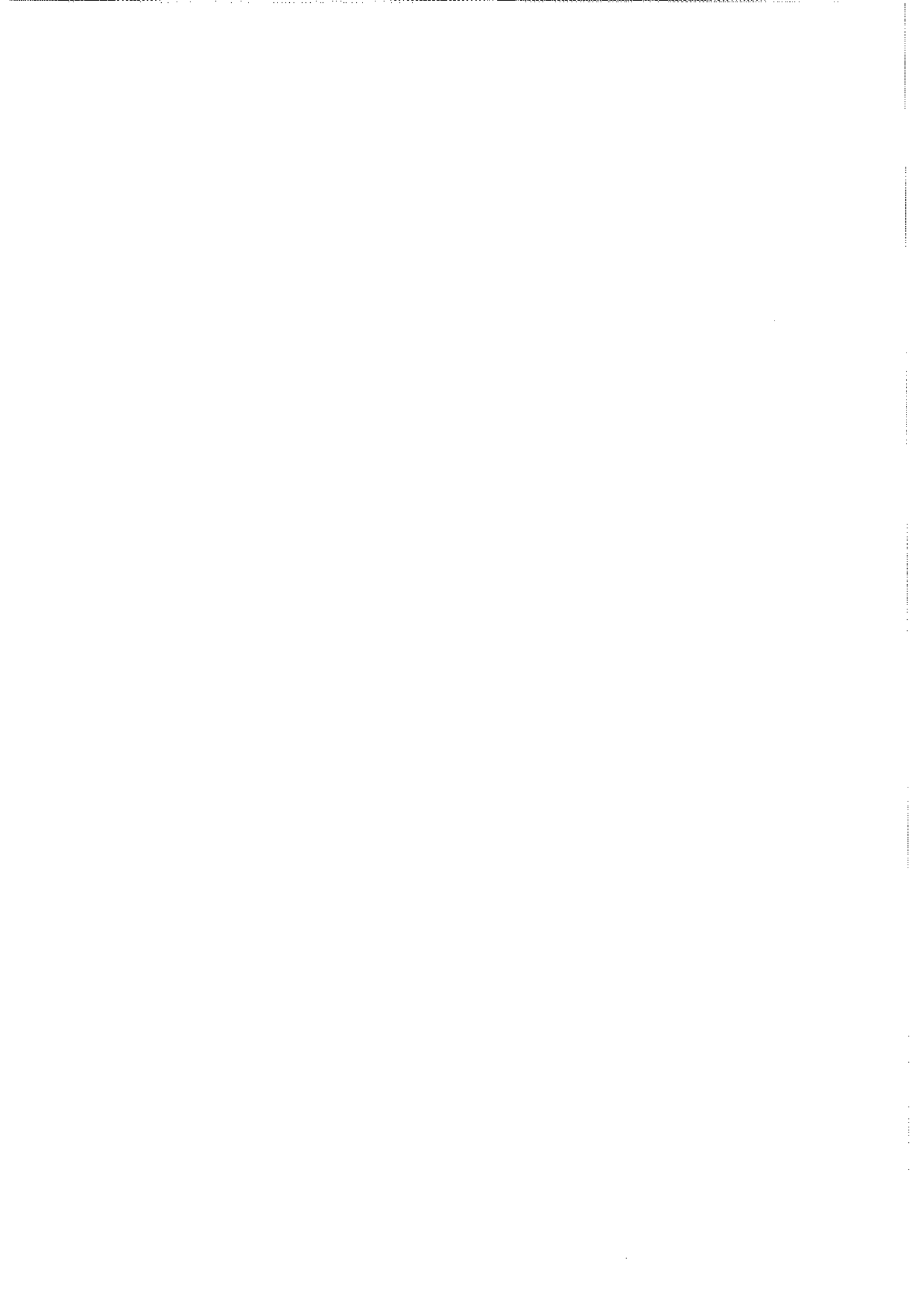
Krakeend 10 paar

Kuifeend 2 paar

Meerkoet 71 paar

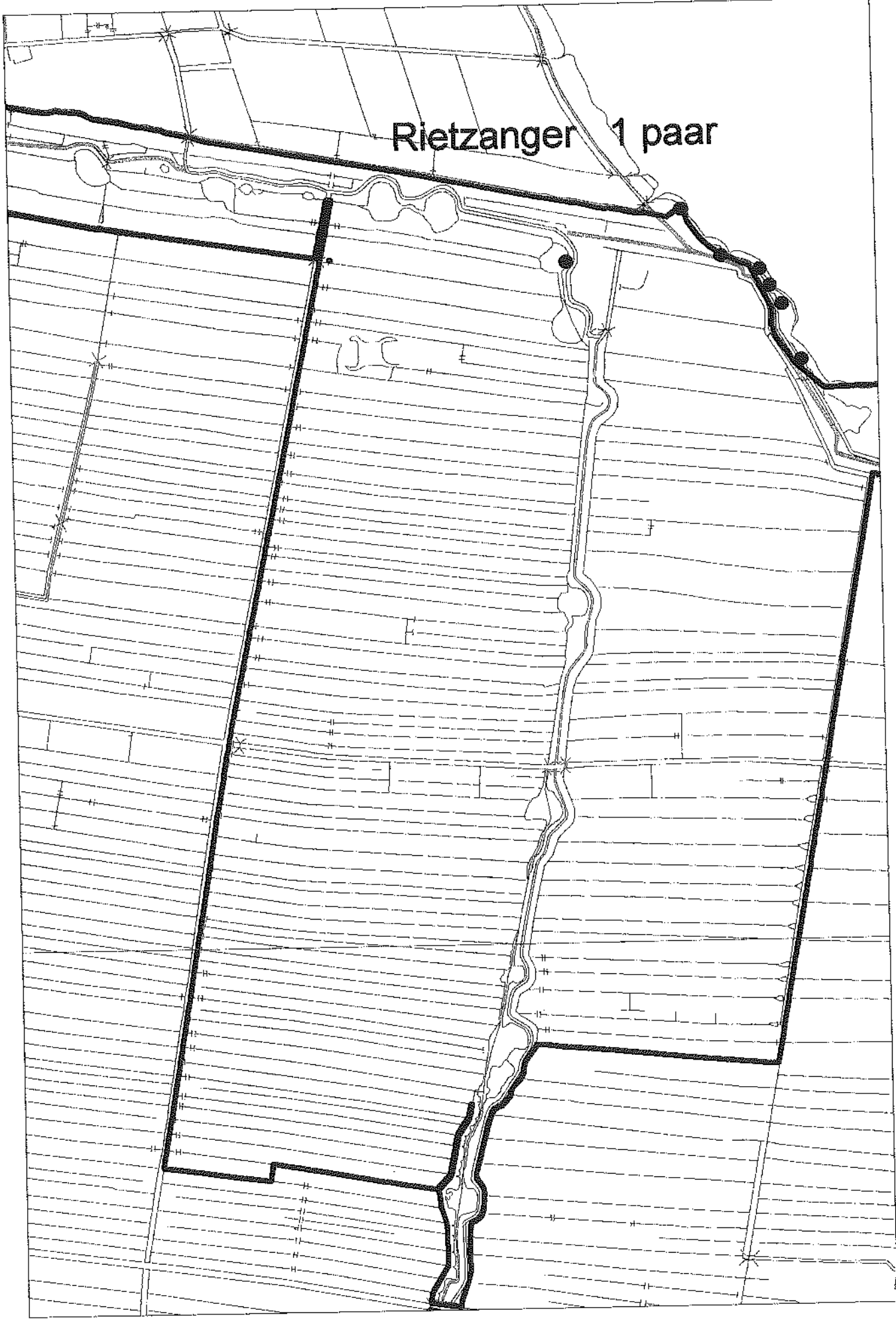

Rietgors 14 paar

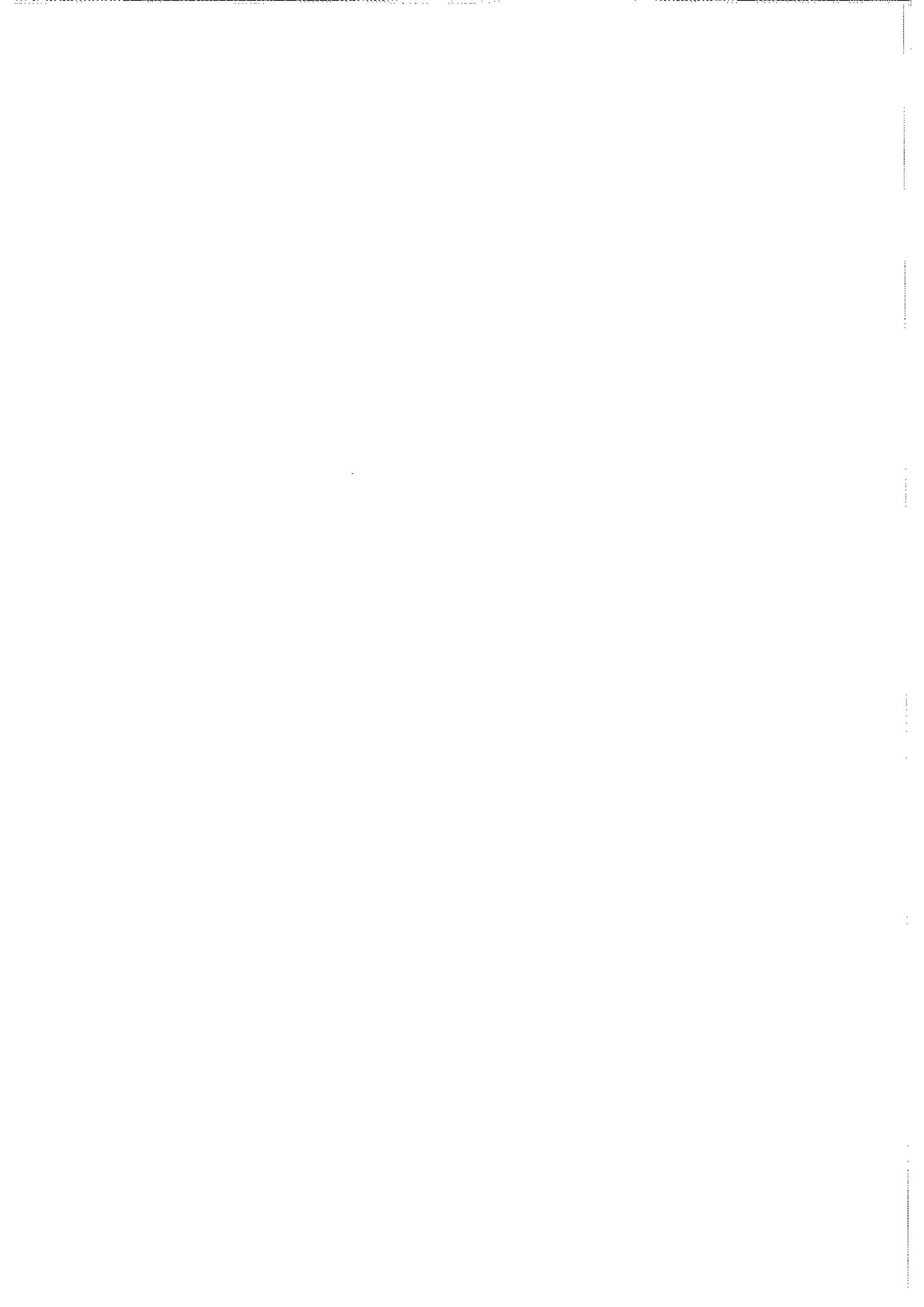

Rietzanger 1 paar

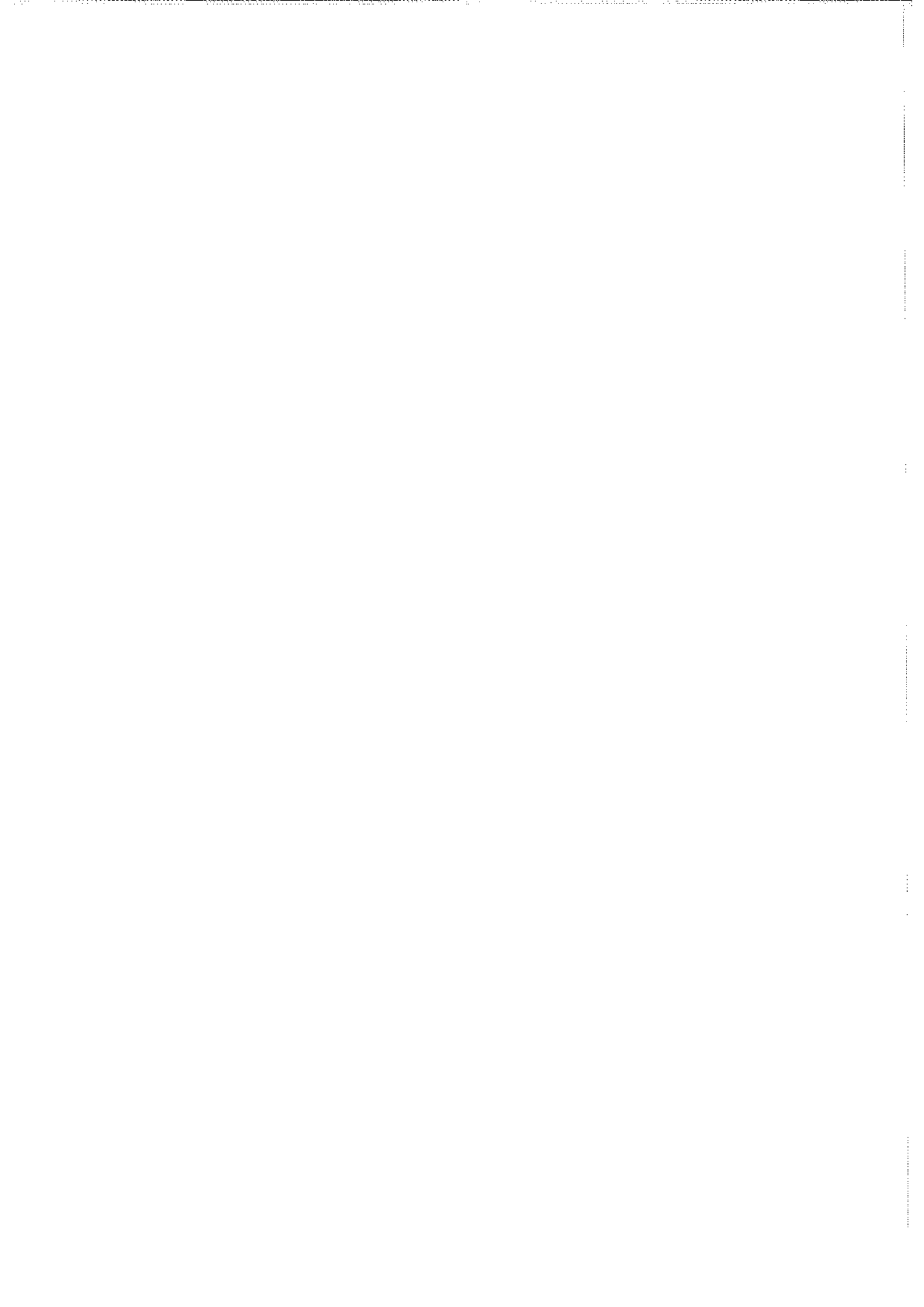
Scholekster 9 paar

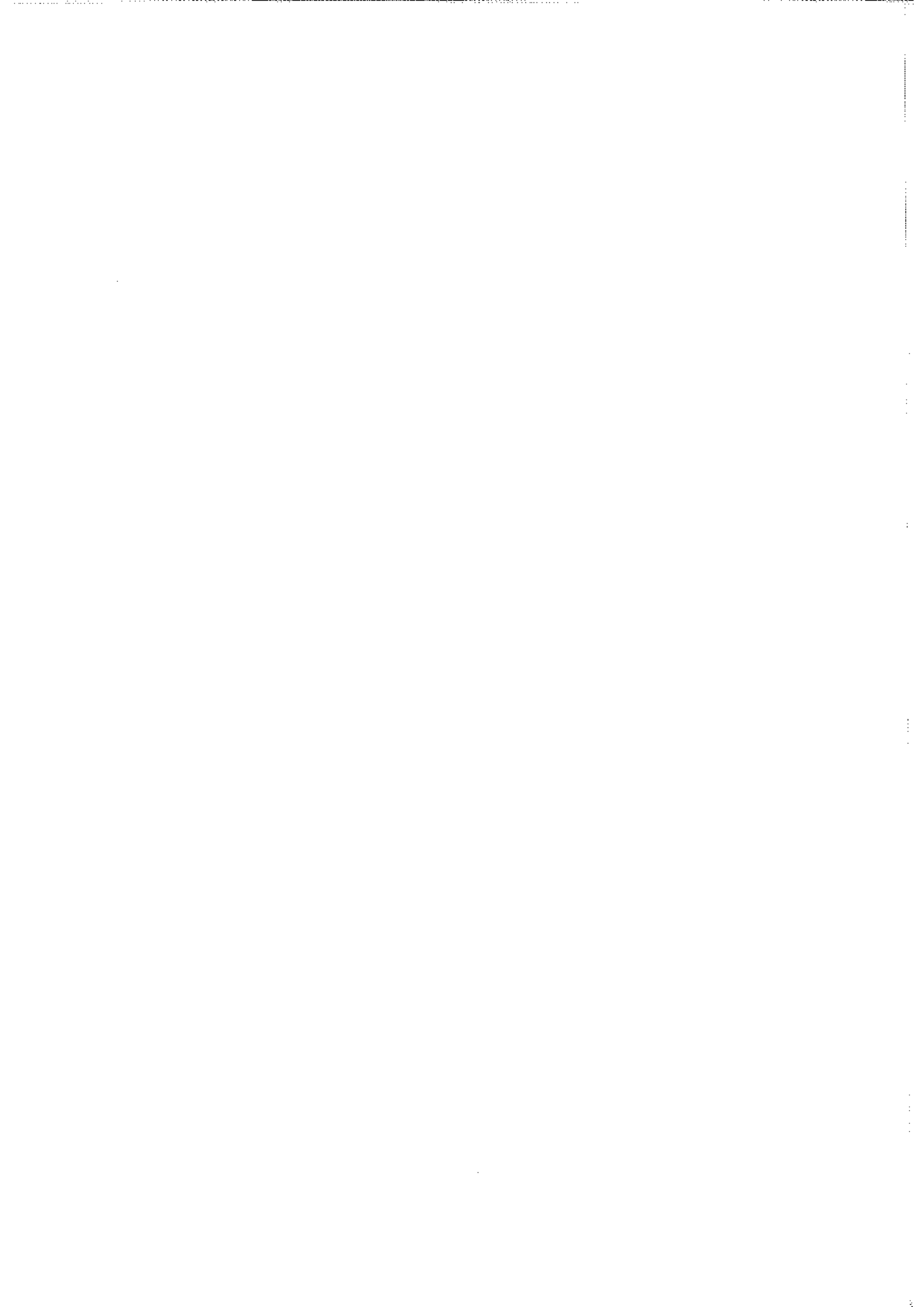
Slobeend 15 paar

Tureluur 32 paar

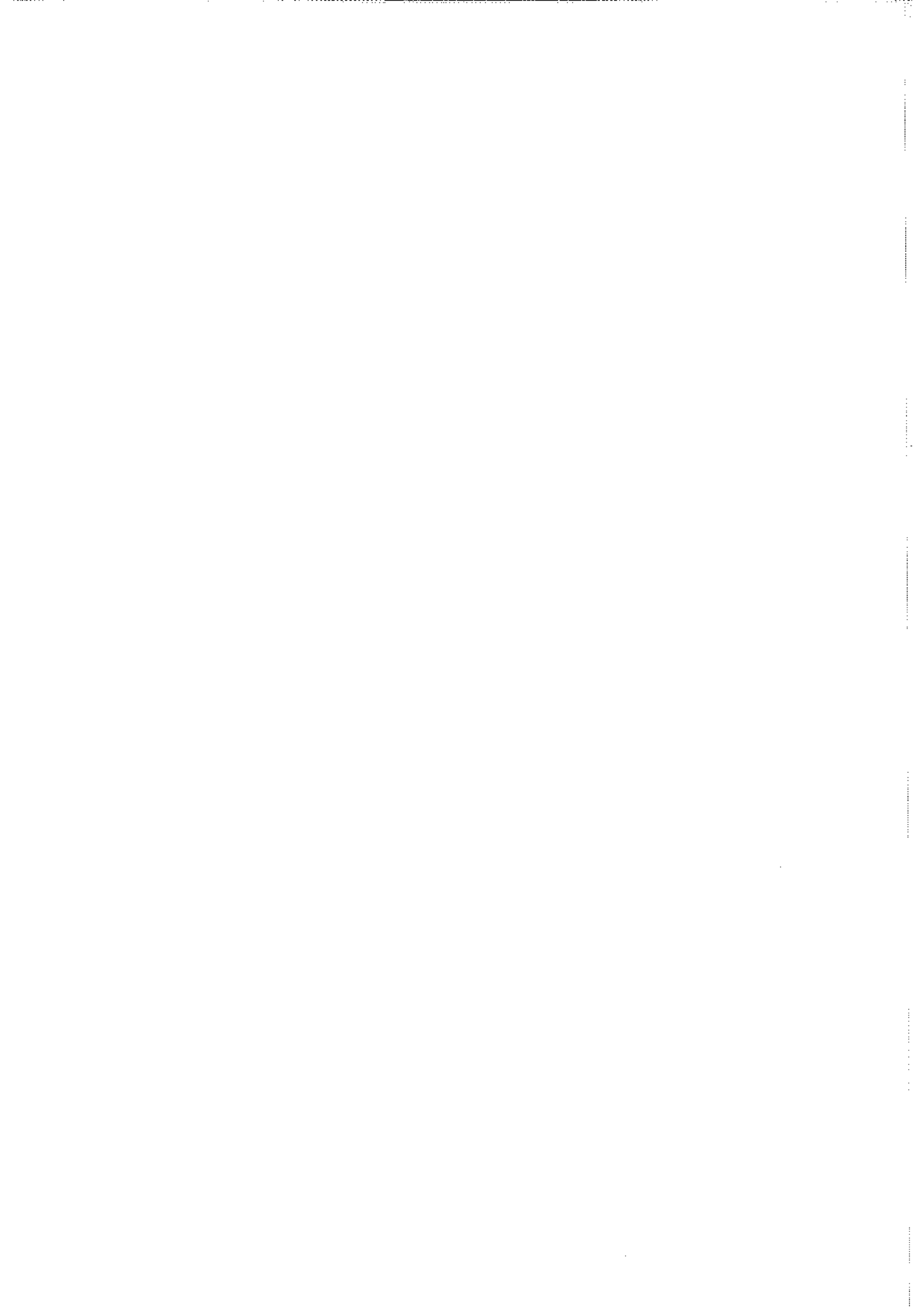

Veldleeuwerik 5 paar

Waterhoen 3 paar

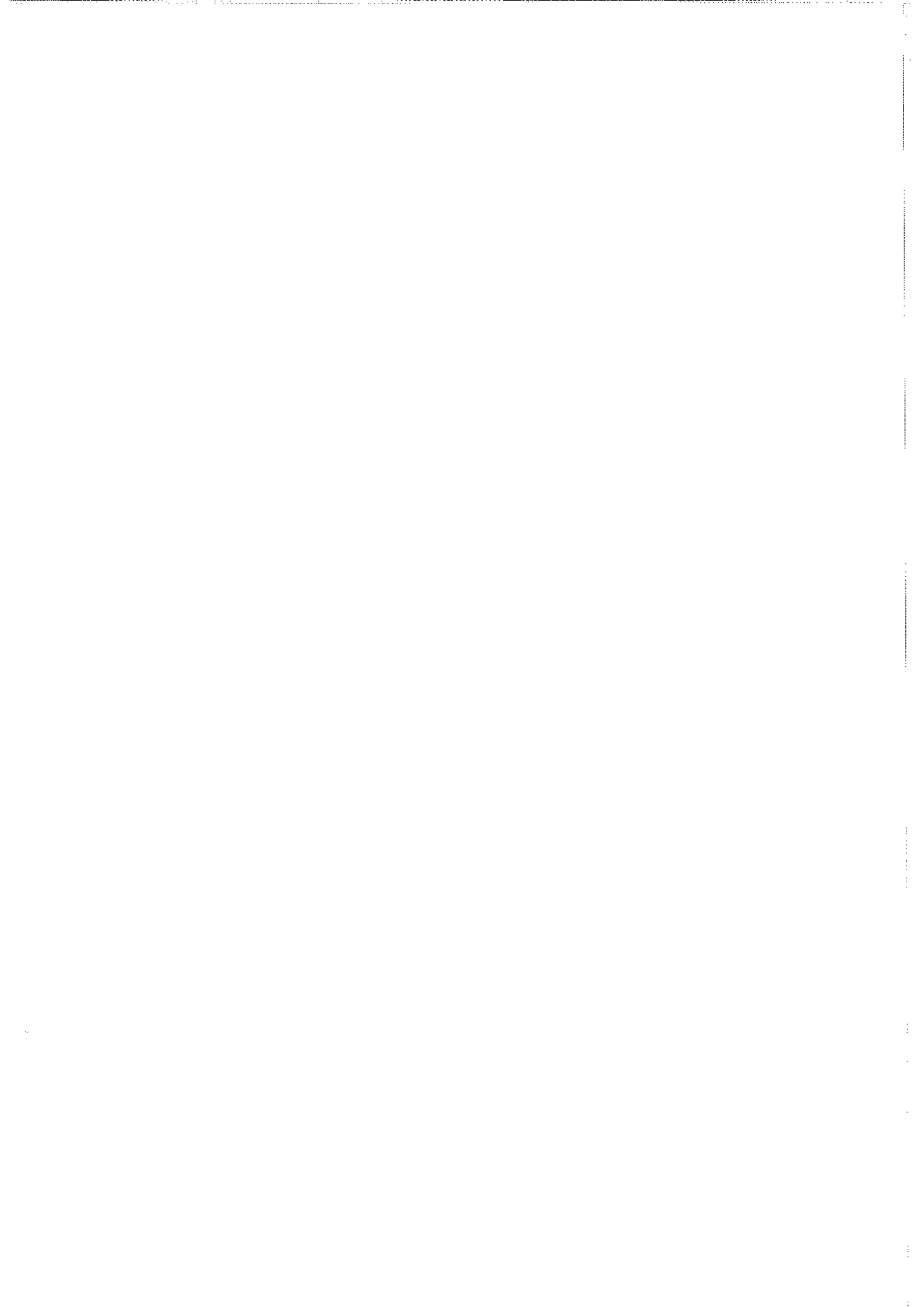
Waterral 1 paar

Wilde eend 38 paar

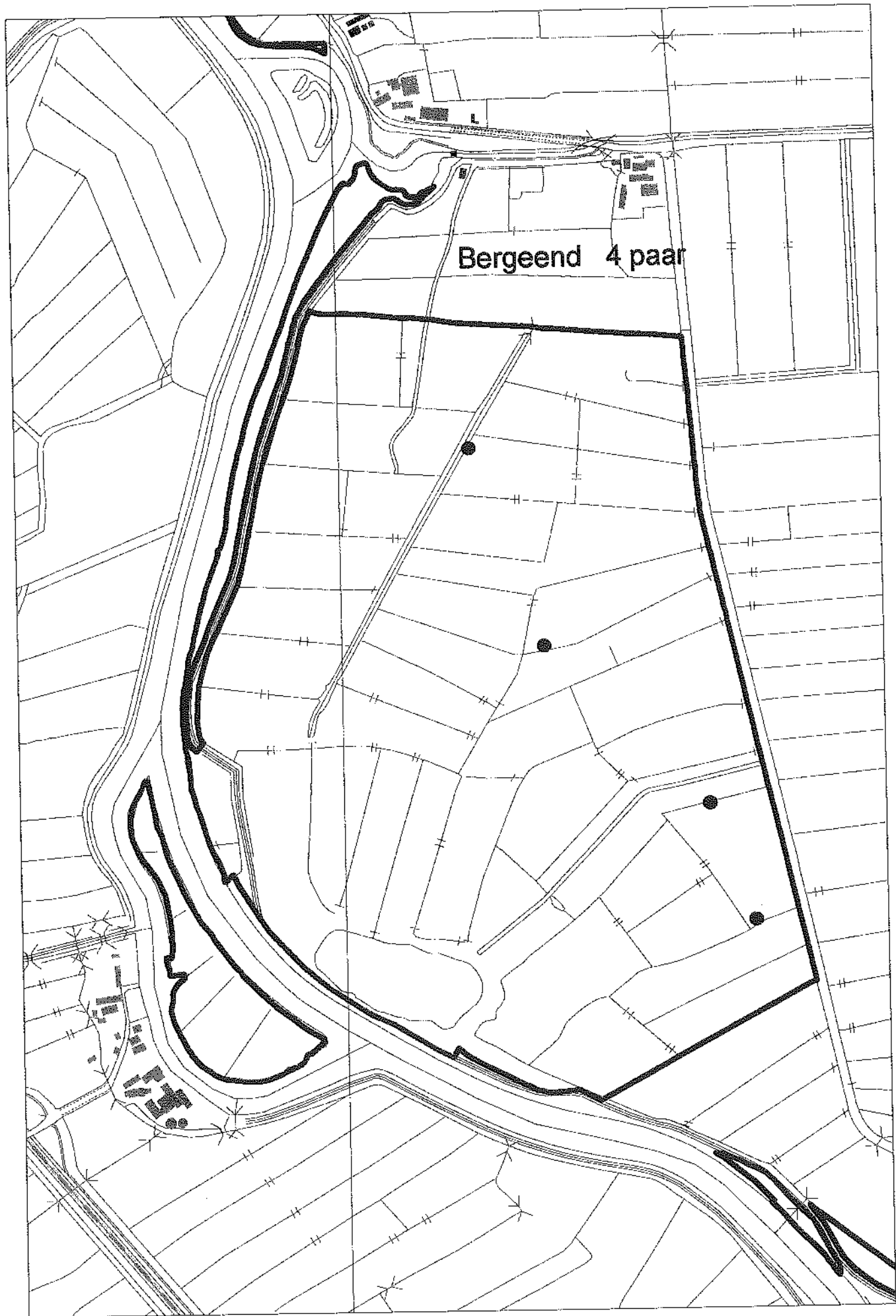
Witte kwikstaart 5 paar

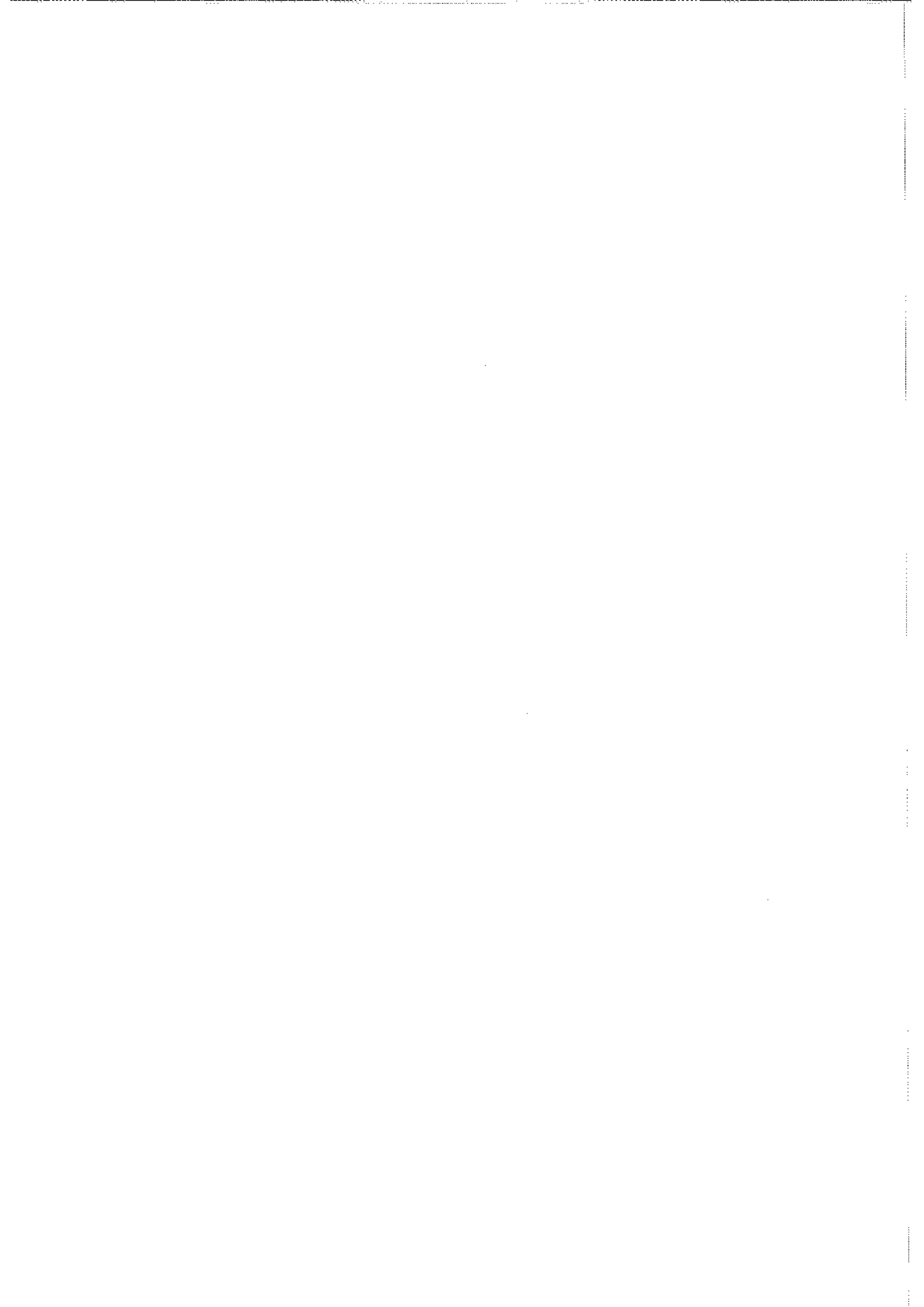

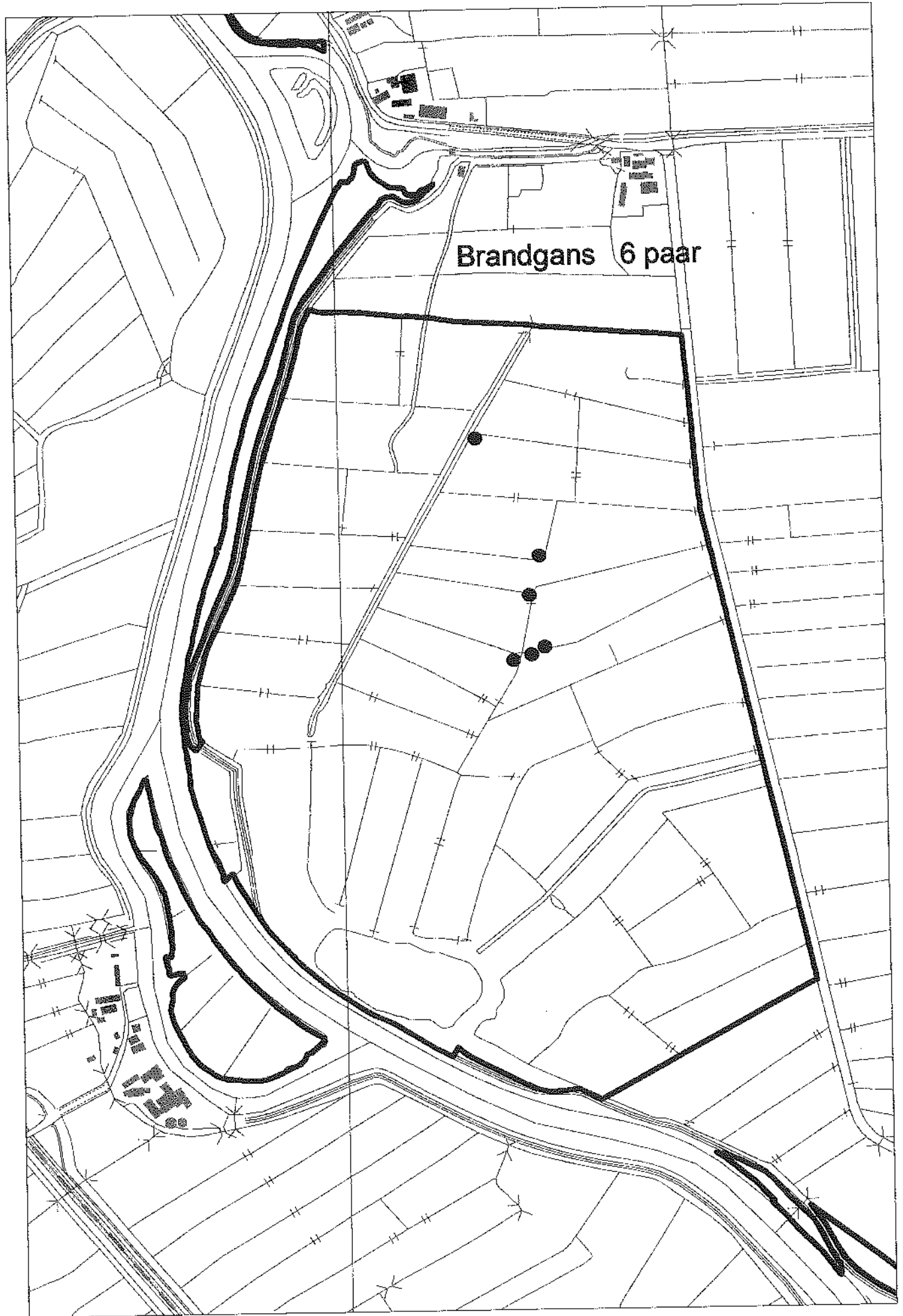
Zomertaling 3 paar

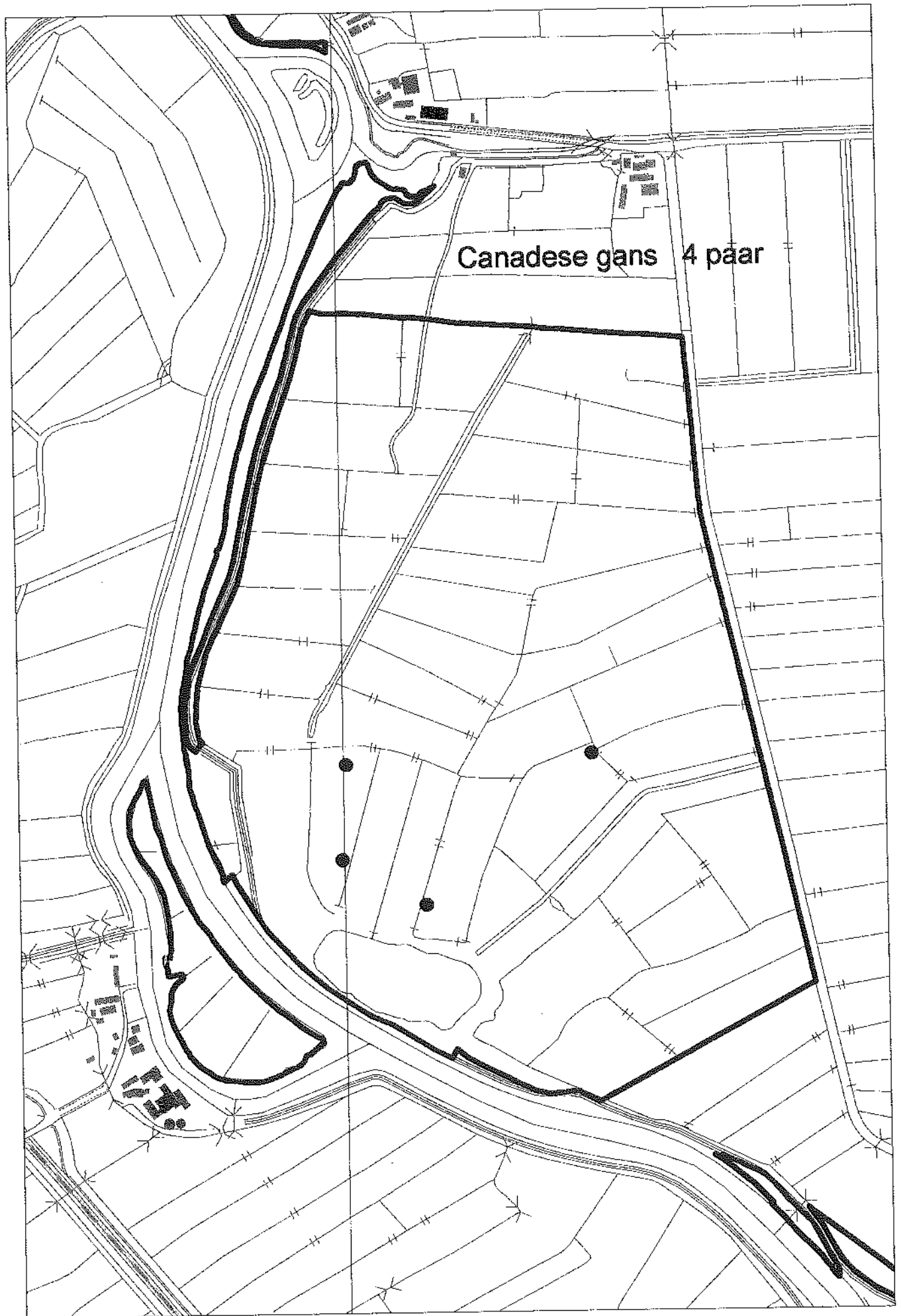

Bergeend 4 paar

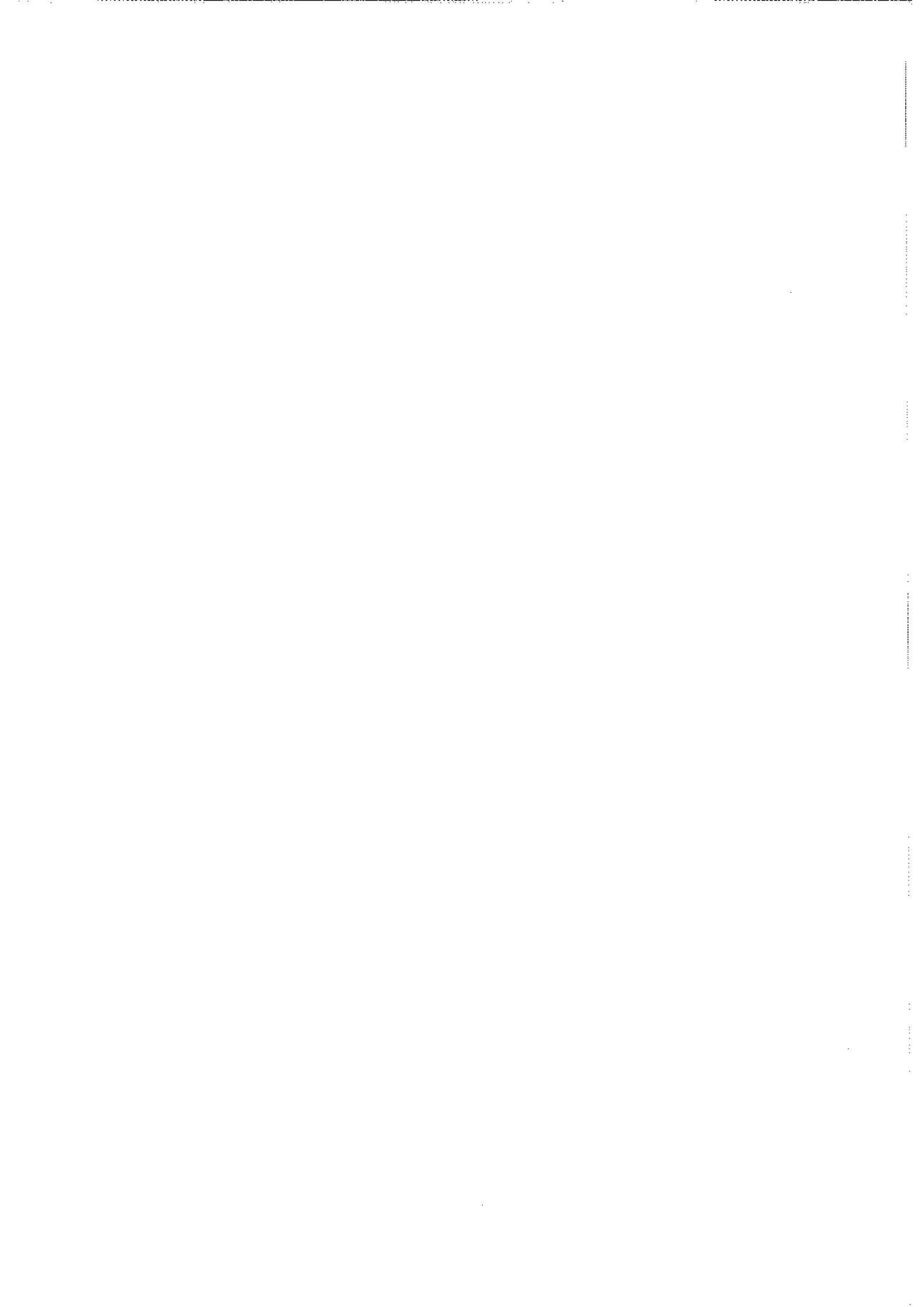

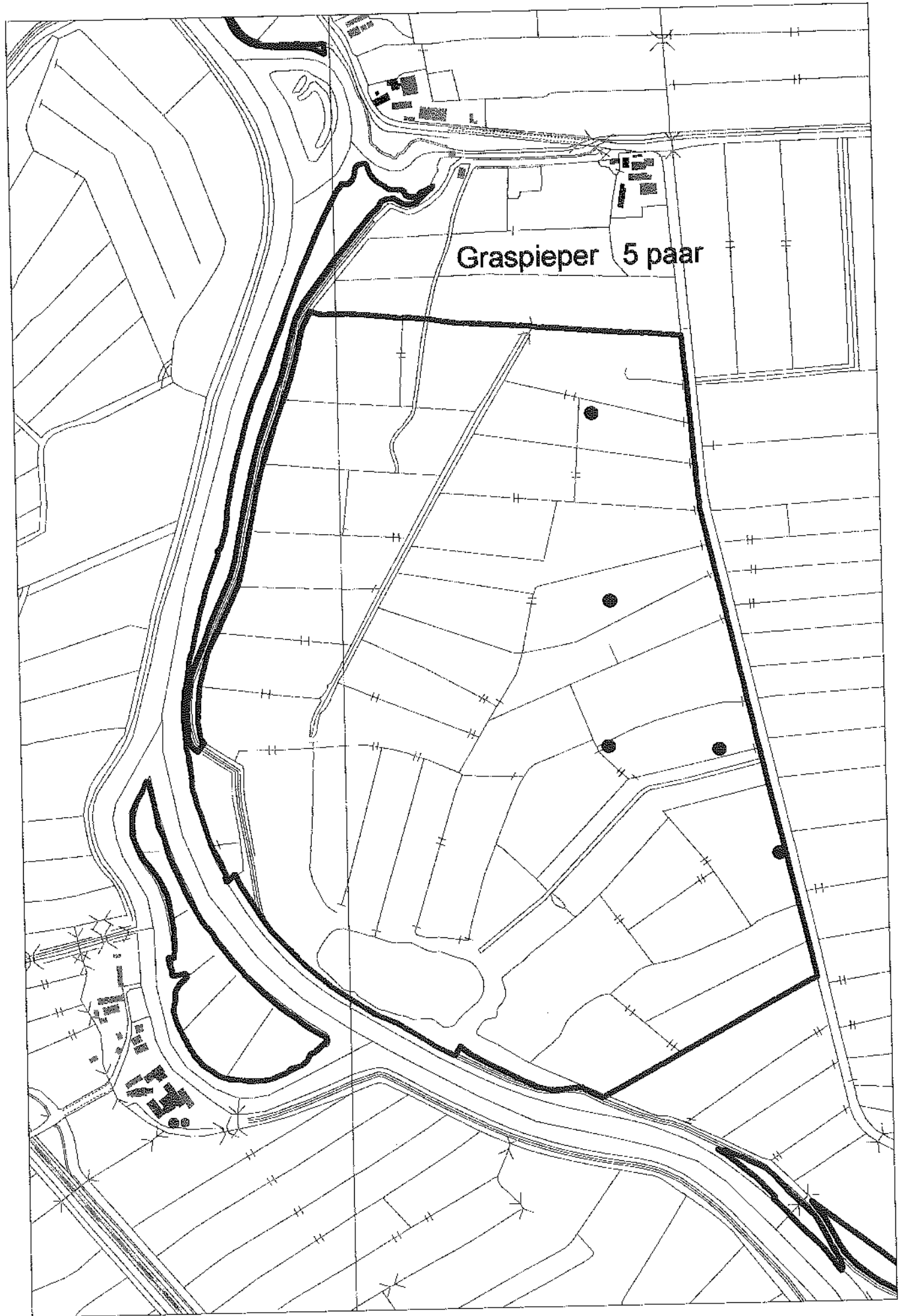

Brandgans 6 paar

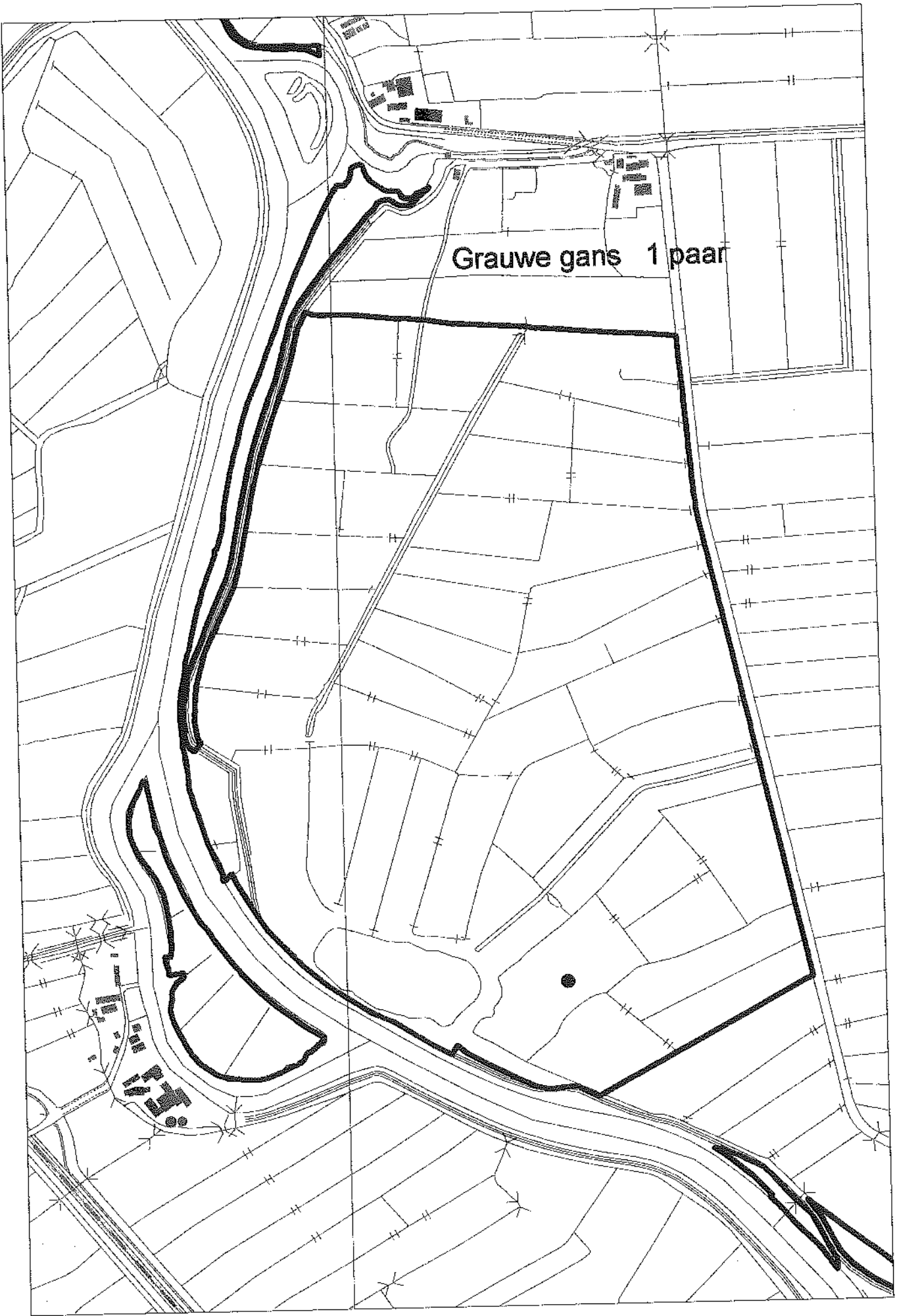
Canadese gans 4 paar

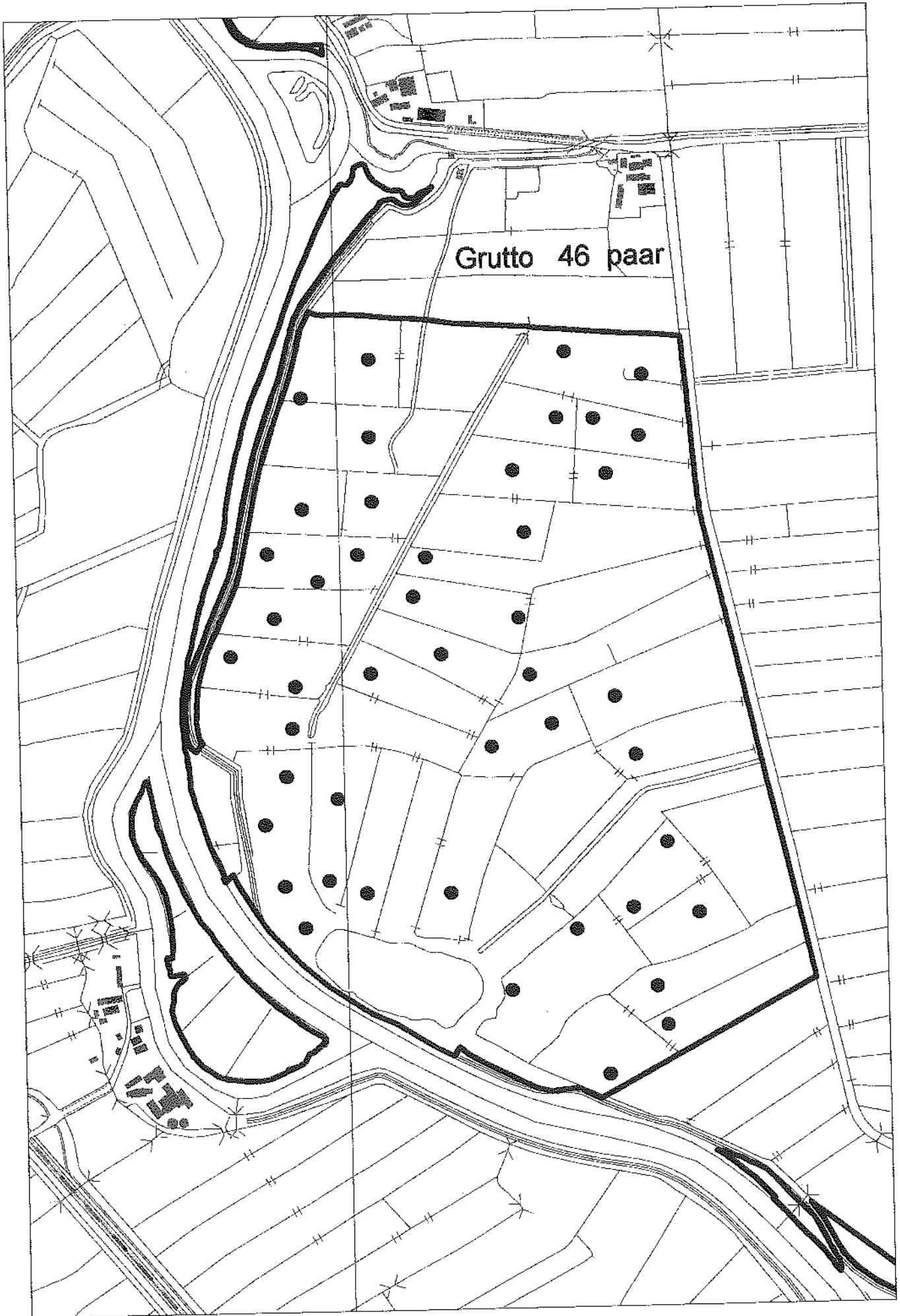
Graspieper 5 paar

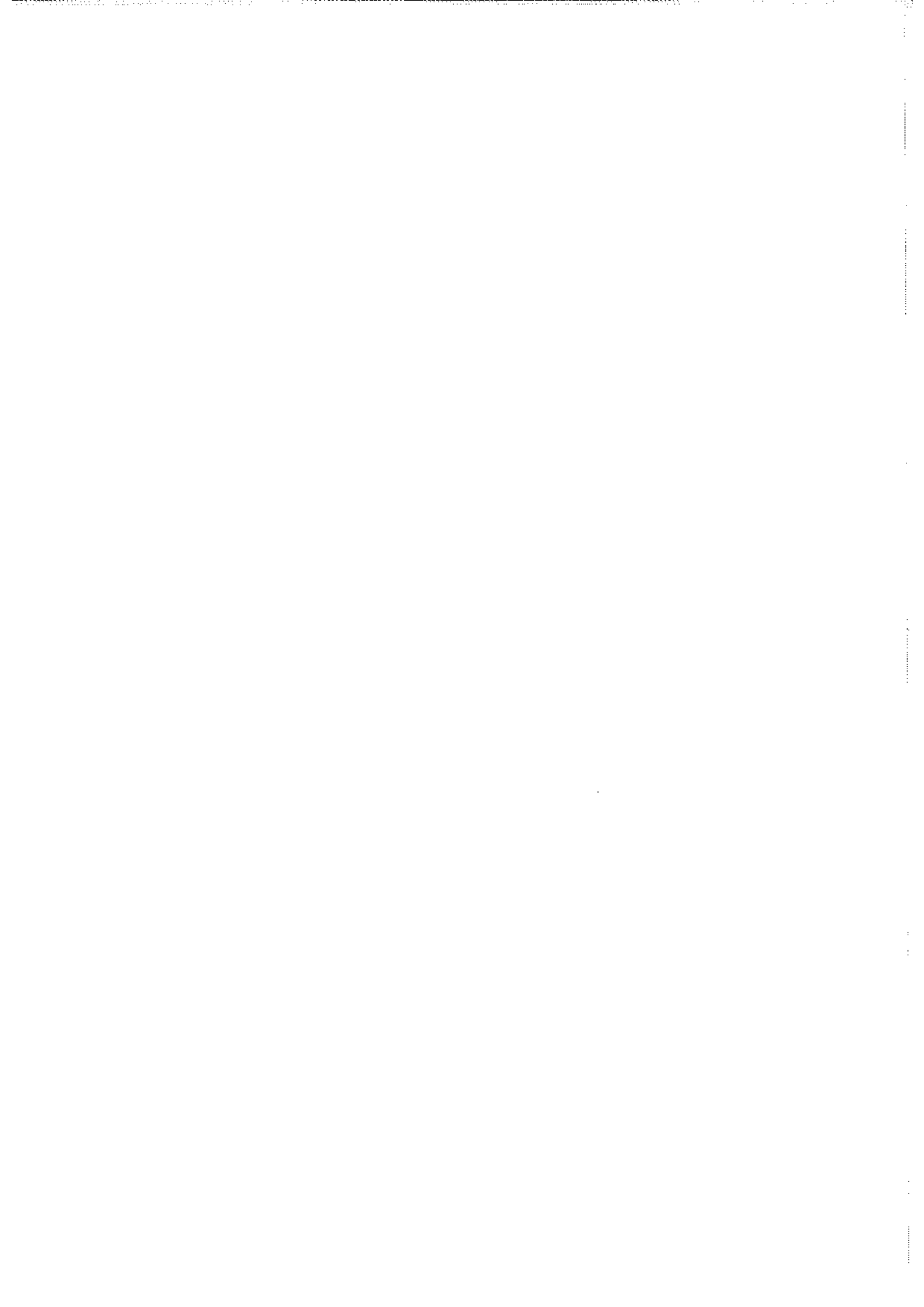
Grauwe gans 1 paar

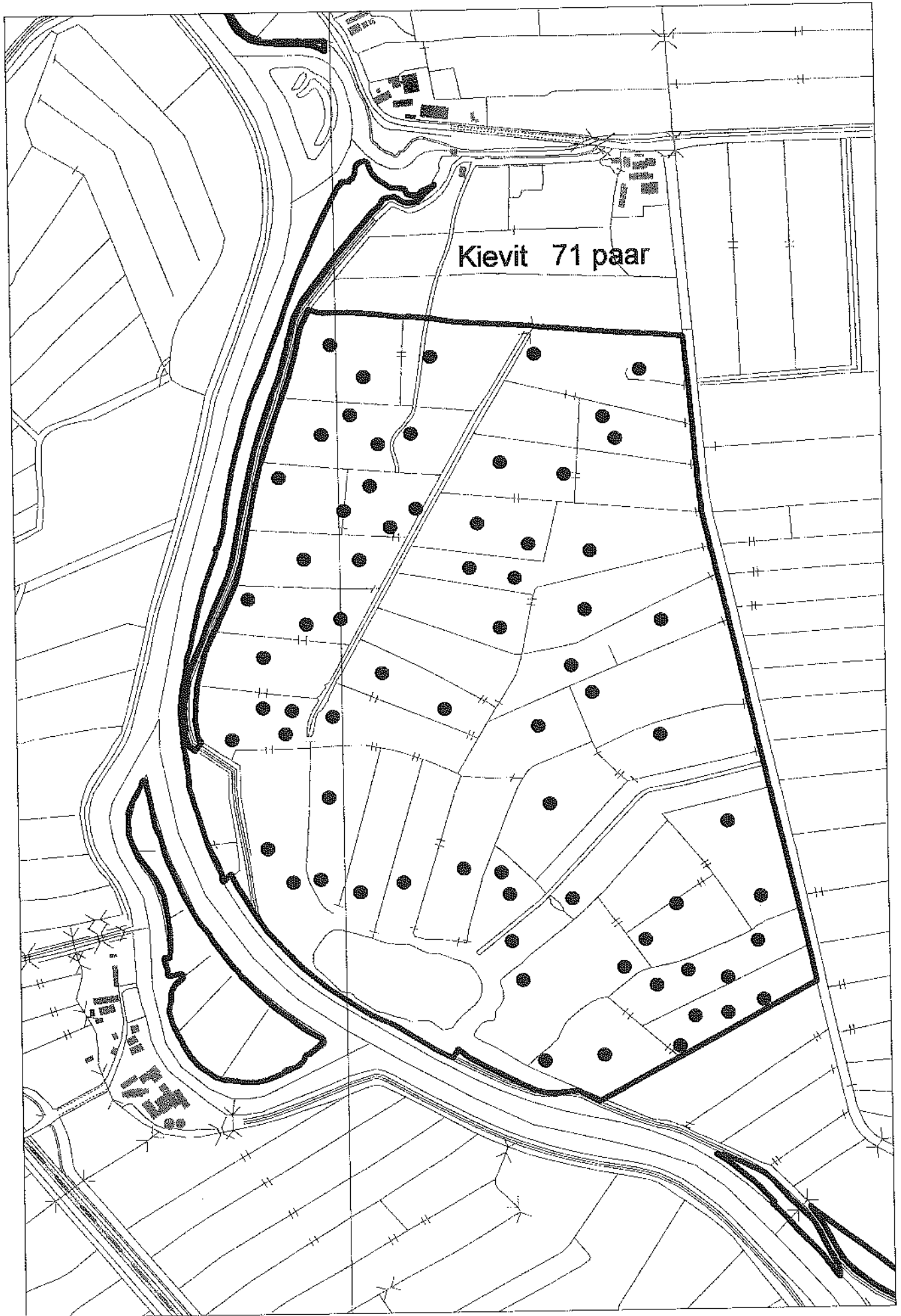

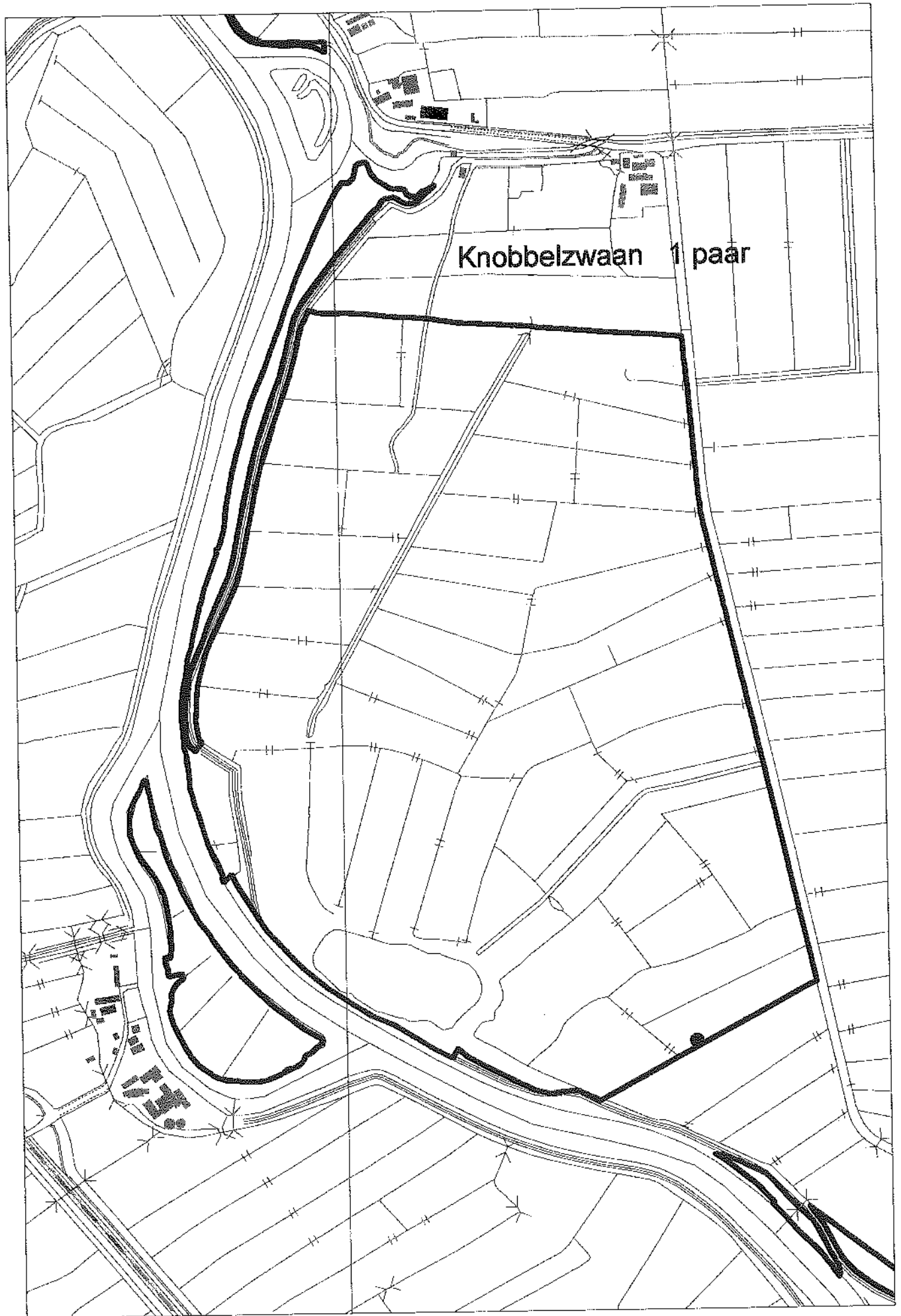
Grutto 46 paar

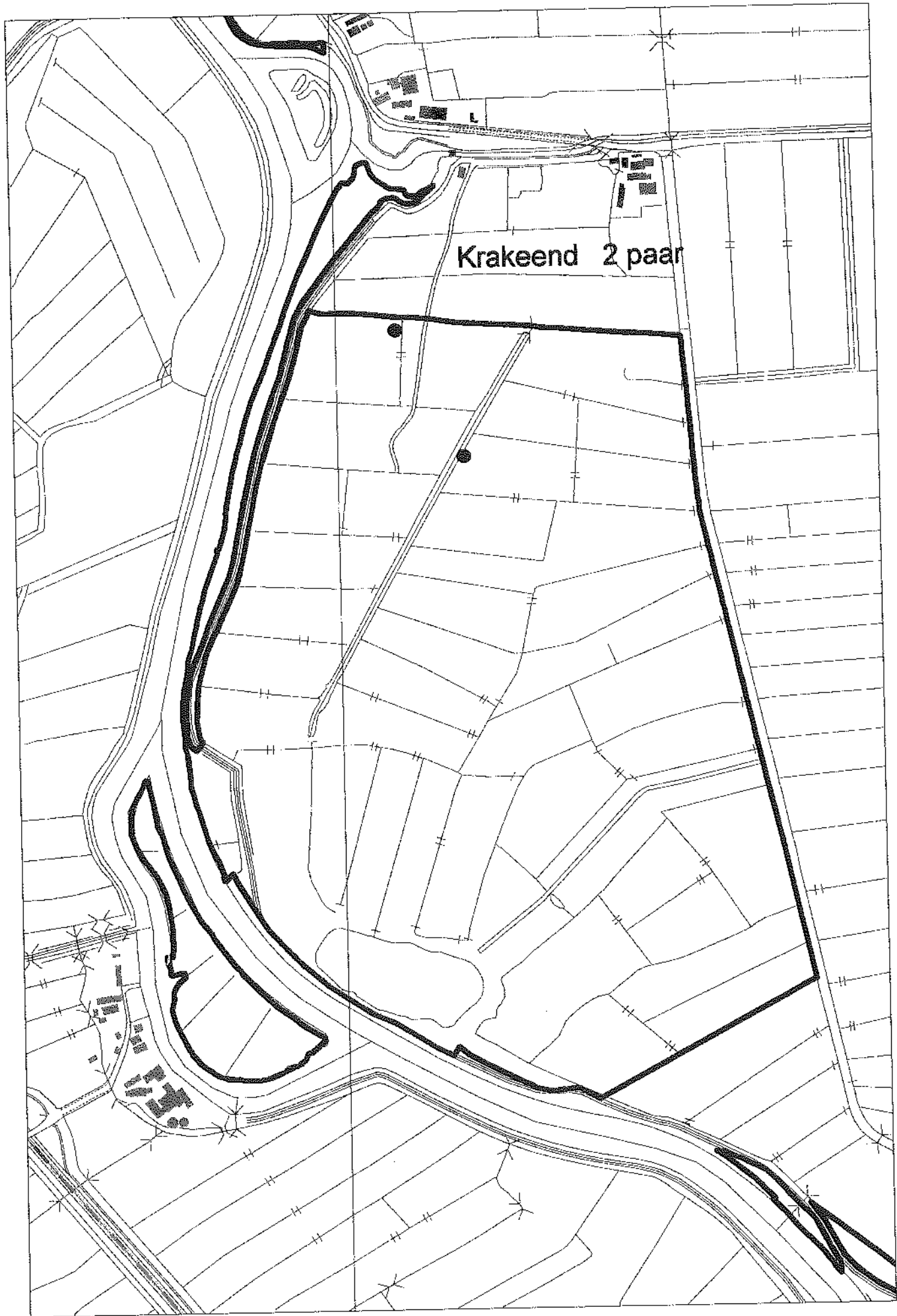

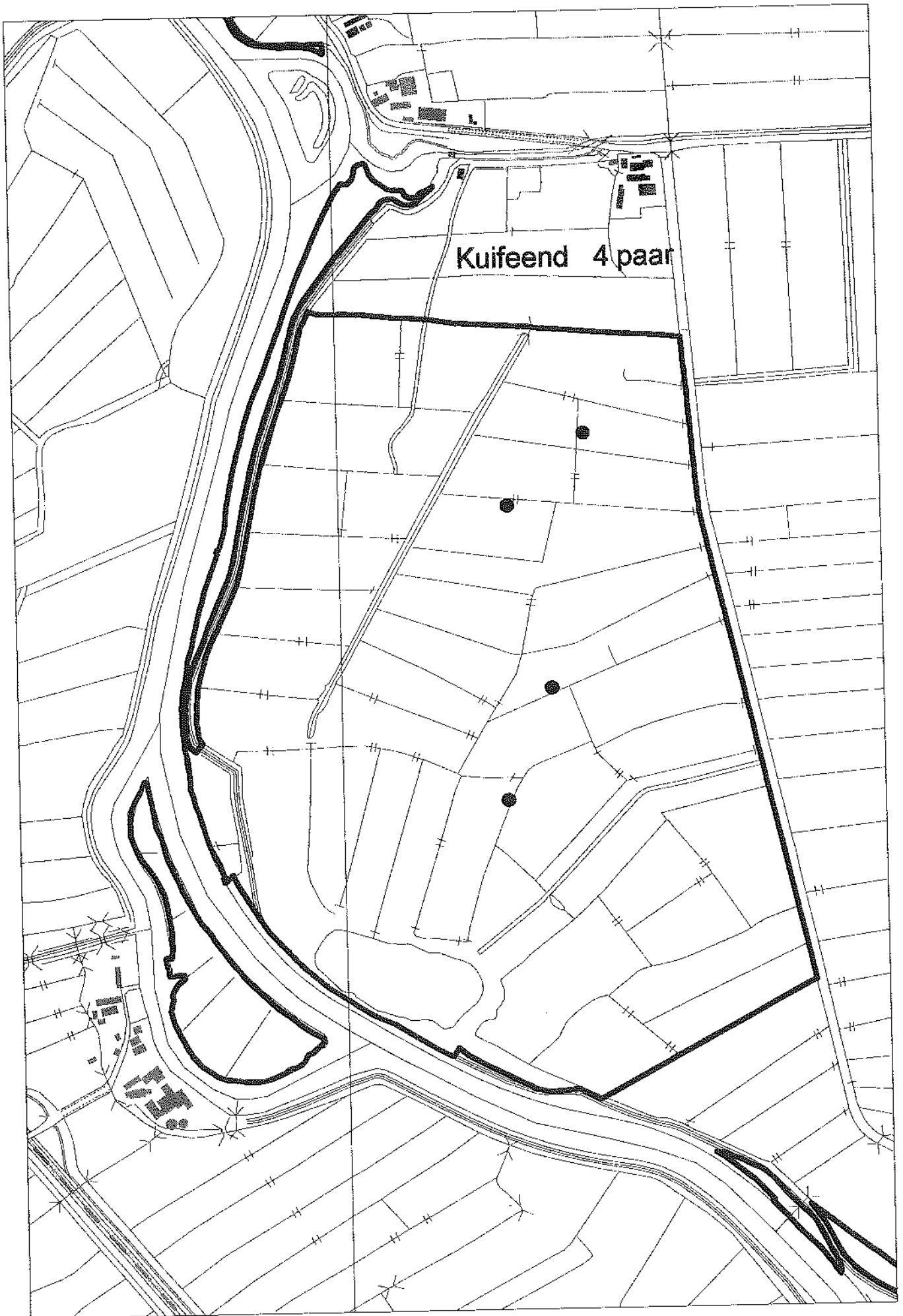

Knobbelzwaan 1 paar

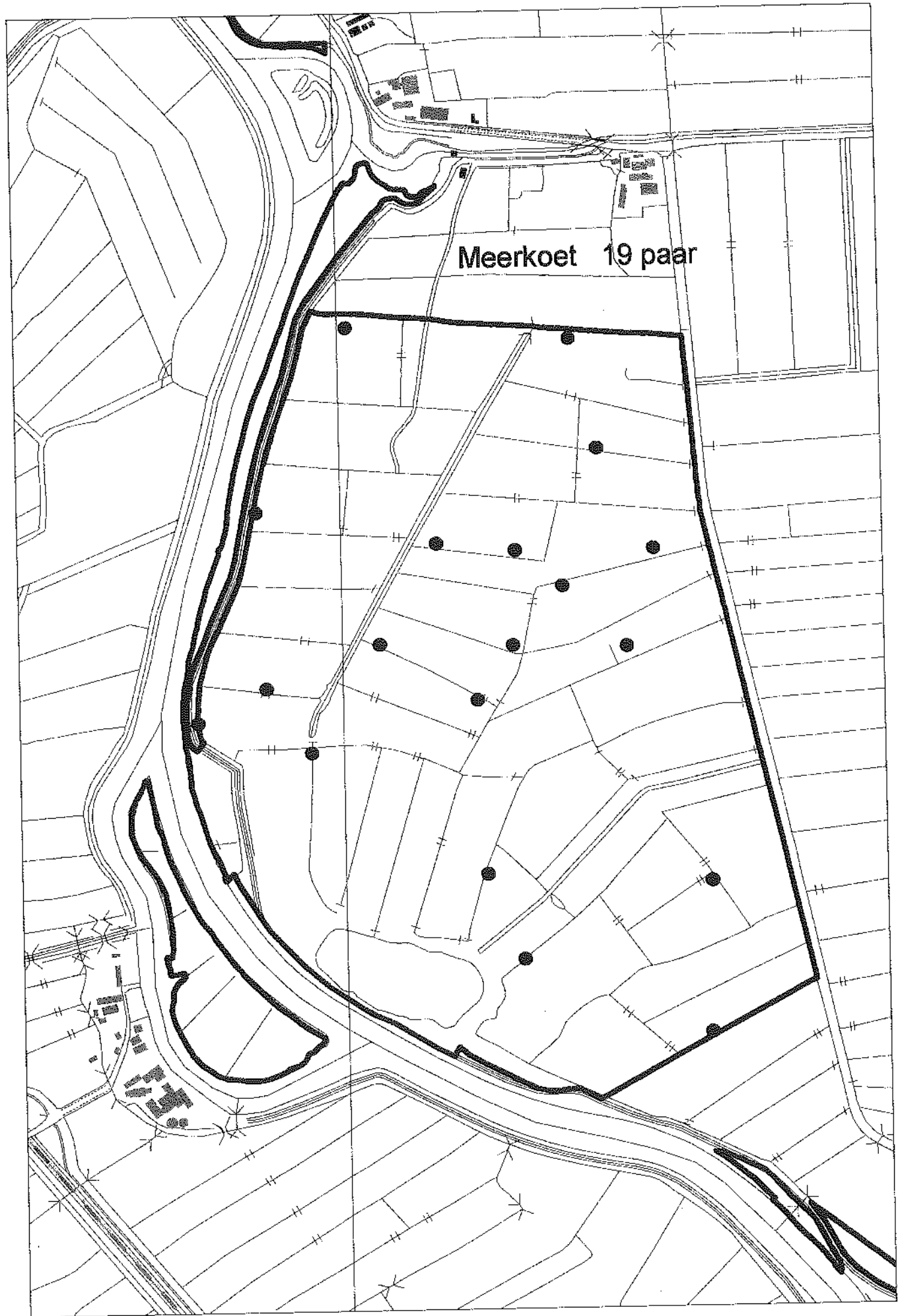
Krakeend 2 paar

Kuifeend 4 paar

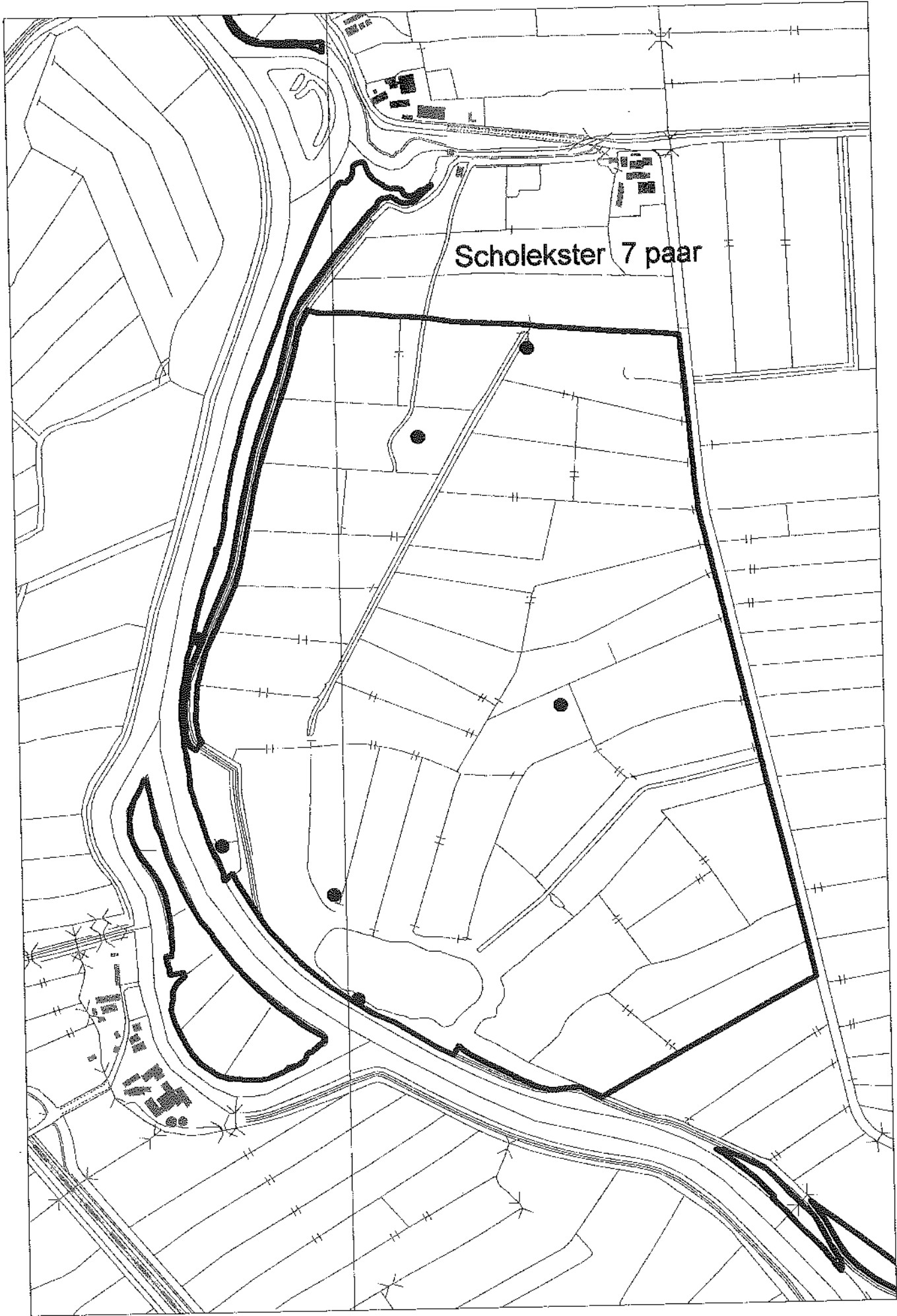

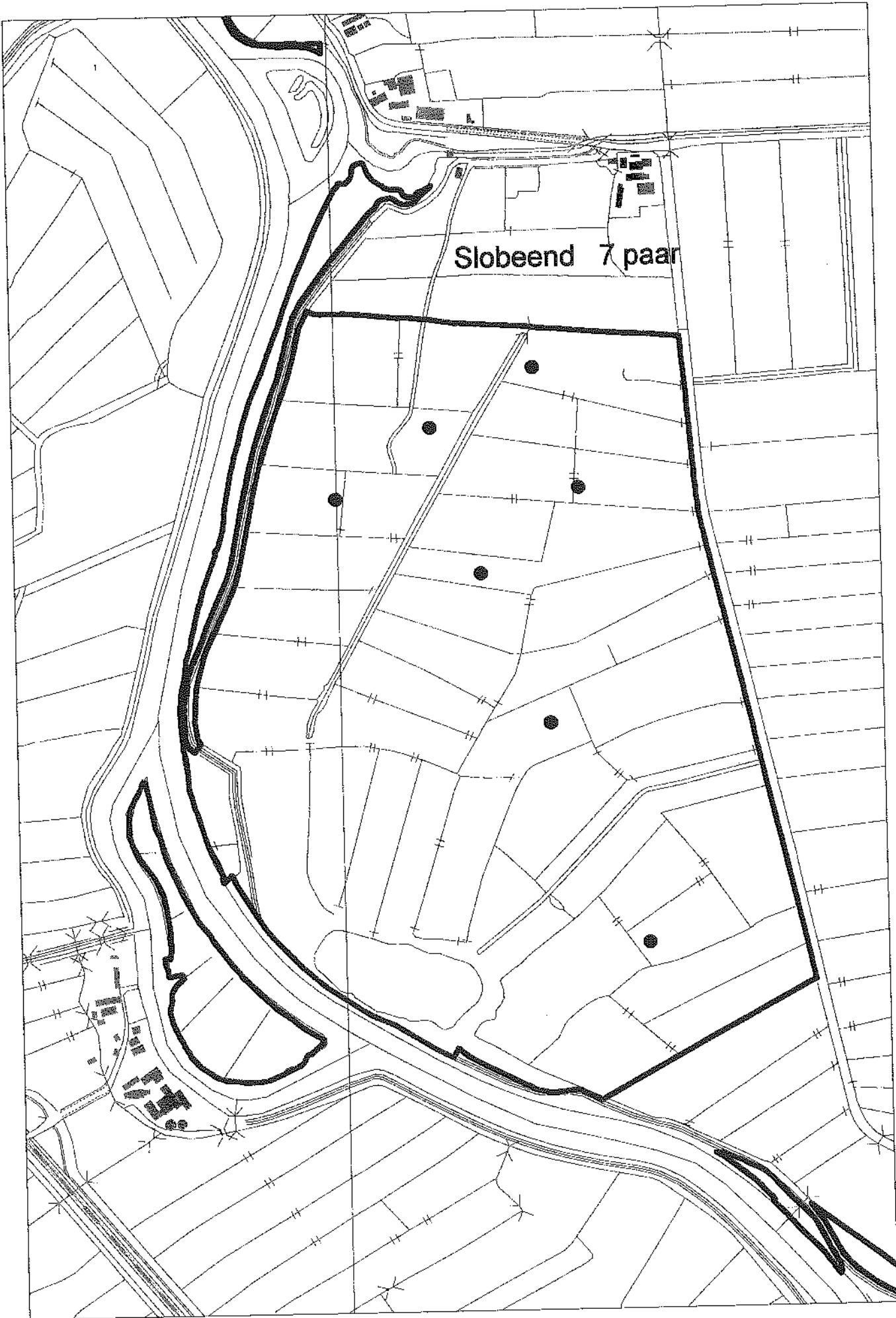
Meerkoet 19 paar

Scholekster 7 paar

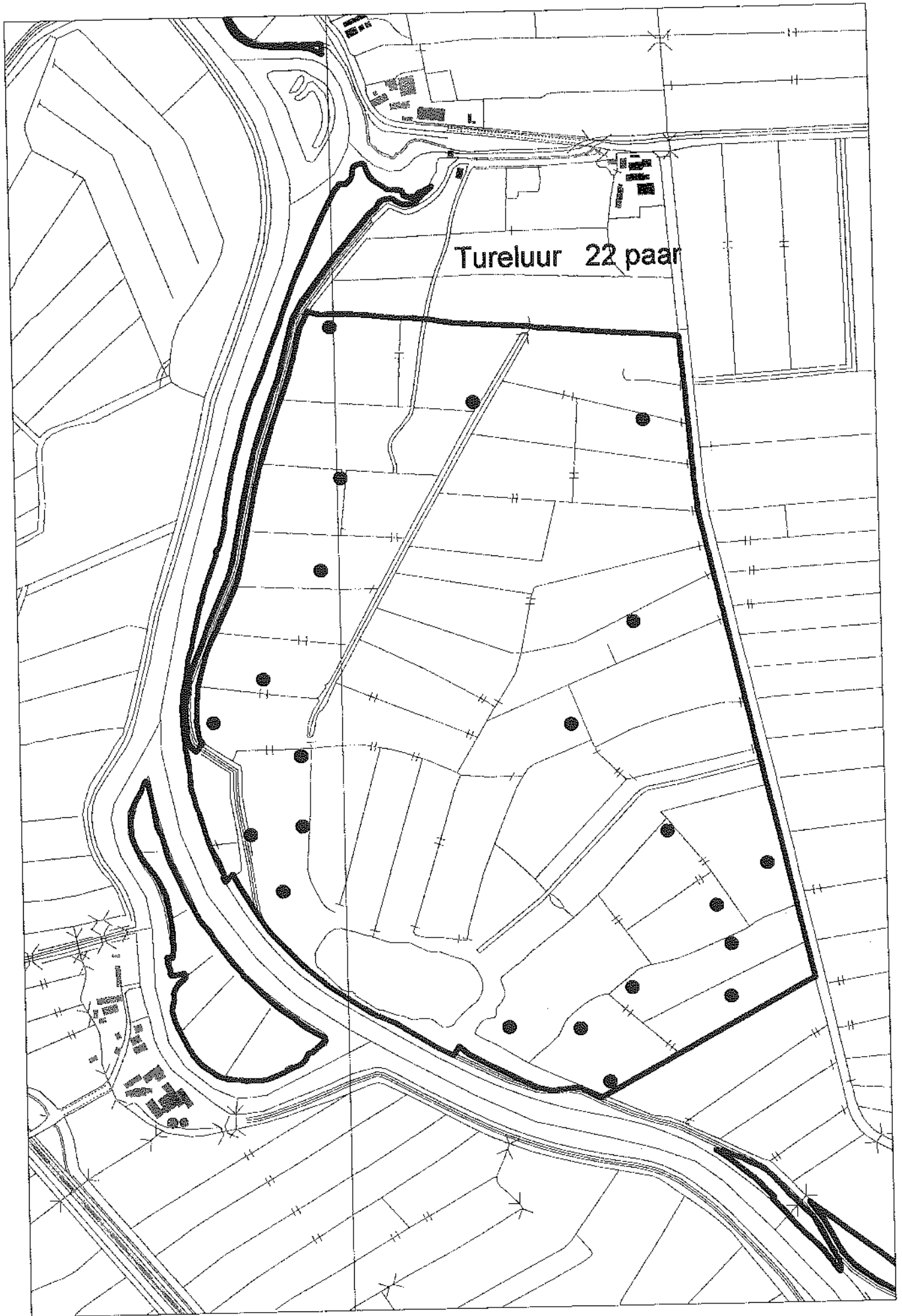

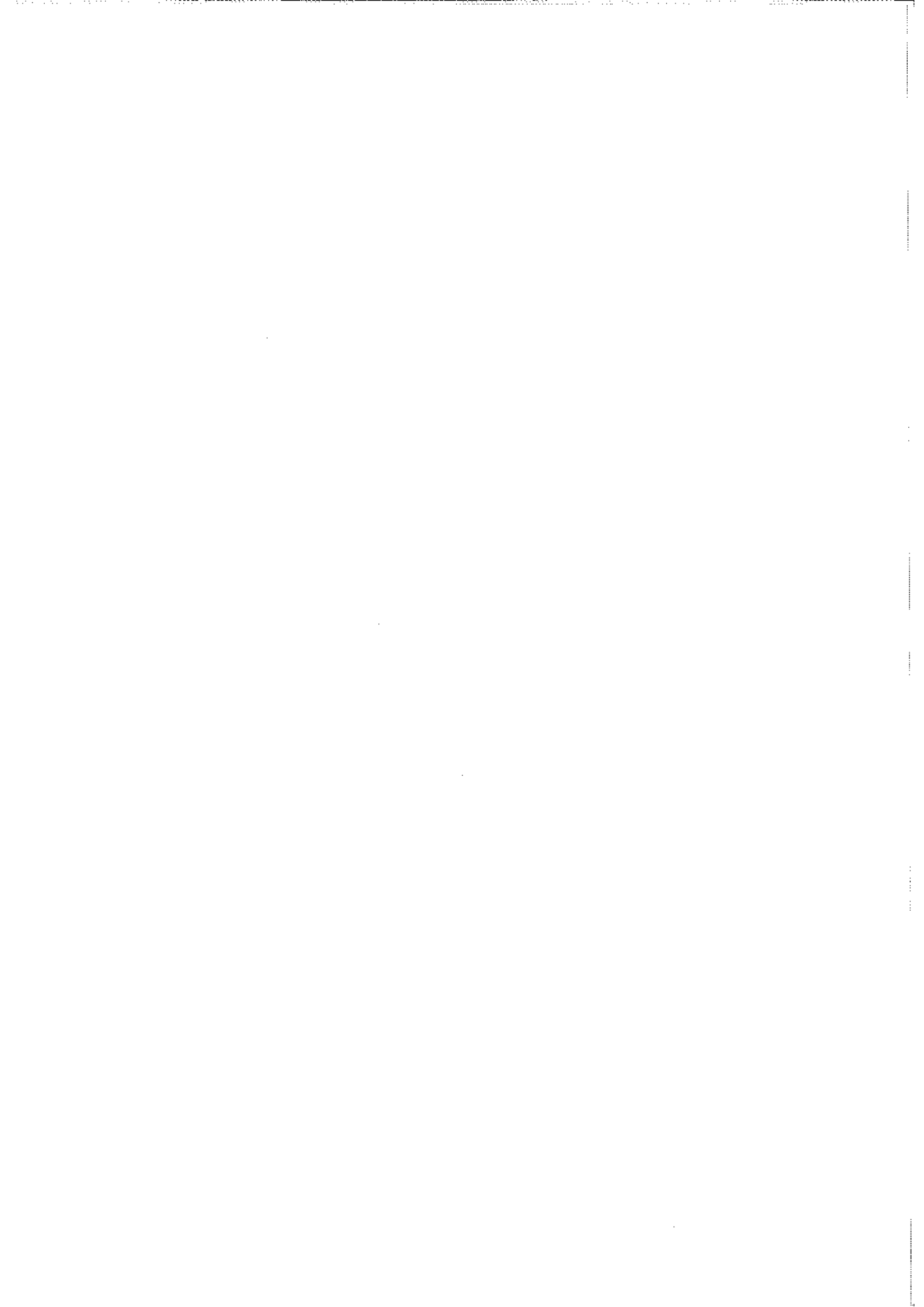

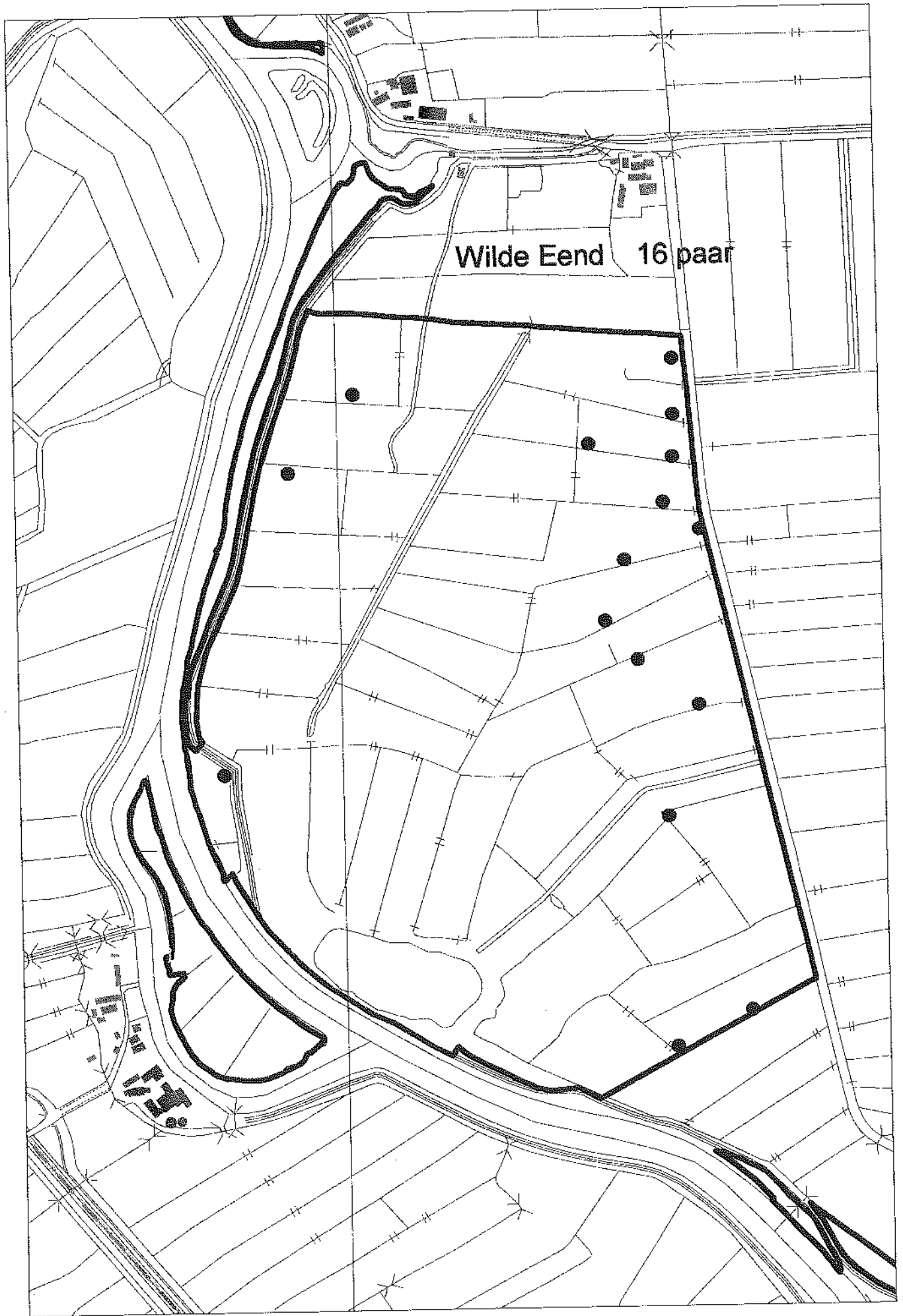

Slobeend 7 paar

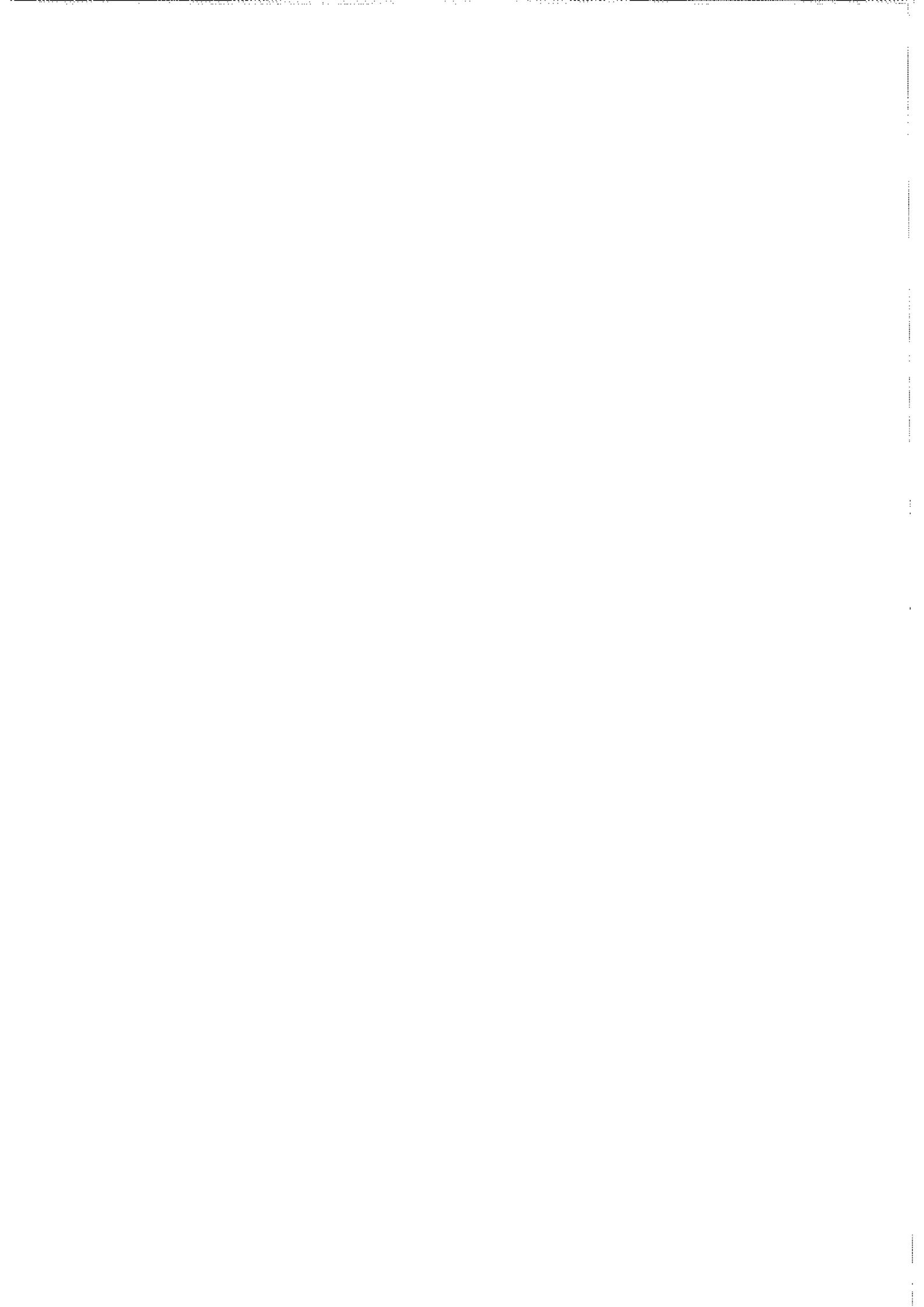

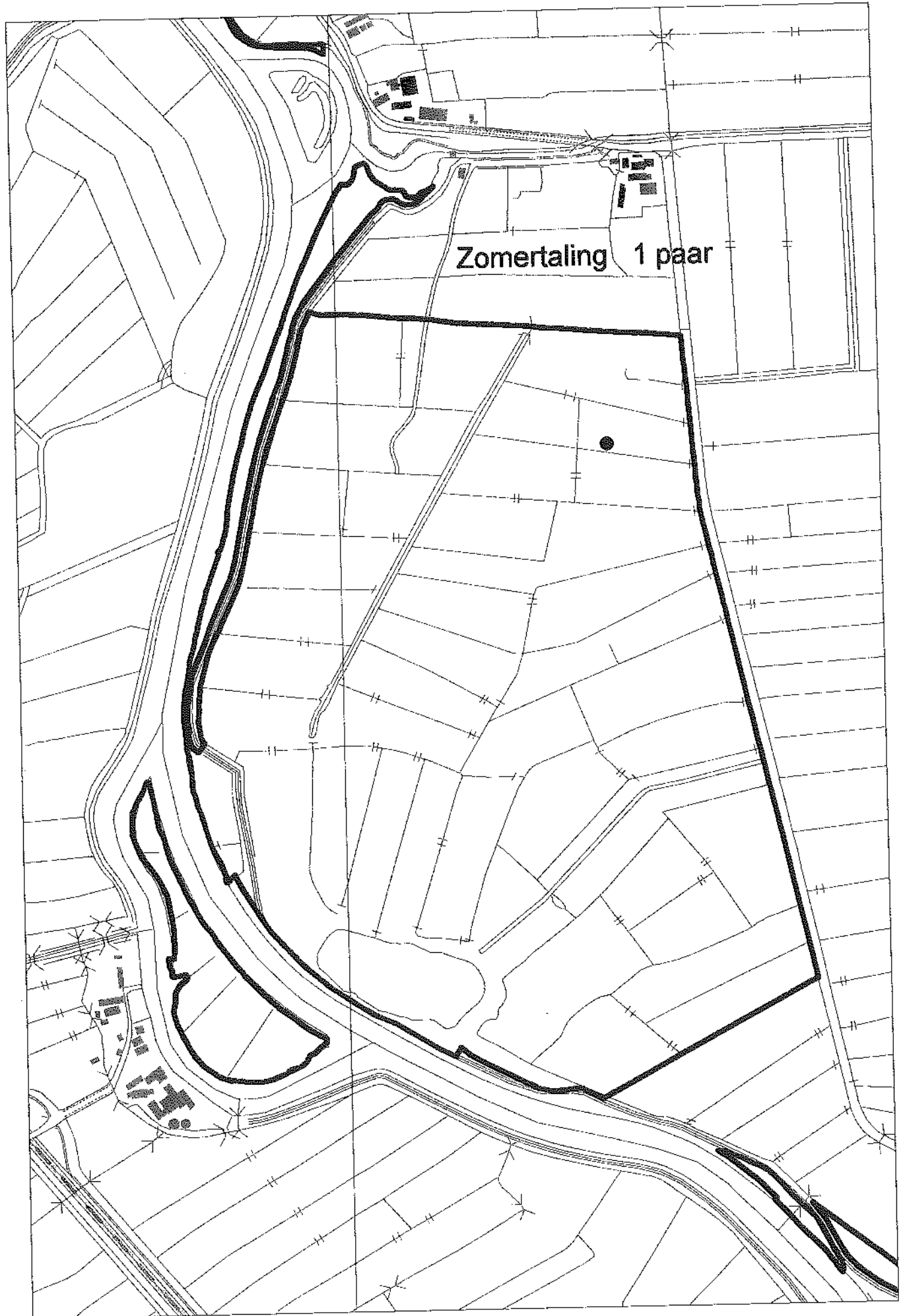

Wilde Eend 16 paar

16 paar

Zomertaling 1 paar

